

ÜSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 10 dekabr 2018-ci il Bazar ertəsi № 264 (7153) Qiyməti 60 qəpik

- Gündəm**
 - ÜAK-in boş qalan yeri: Rusiyadakı diasporumuz niyə təşkilatlana bilmir?**

Fəzail Ağamalı: "Bu adamları axtarış prosesə cəlb etmək lazımdır..."
yazısı sah.4-də
 - İran-Azərbaycan əlaqələri ciddi sınaqdan keçir - politoloq**
yazısı sah.3-də
 - İqtisadçı valyutadəyişmə məntəqələri ilə bağlı maraqlı təklif verdi**
yazısı sah.6-da
 - Ermənistanda kritik seçkilər - işgalçi ölkə sonsuz qarşılurma mərhələsinə girdi**
yazısı sah.9-da
 - Bakıda təzə binalara qoyulan "gec partlayan bomba" - aşağı keyfiyyətli İran armaturları...**
yazısı sah.5-də
 - Nəqliyyat eksperti küçə süpürənlərin həyatını qorumağın yolunu göstərdi**
yazısı sah.10-da
 - Qarabağa köçürürlən ermənilər qaçır - "Orada yaşamaq dəhşətdir..."**
yazısı sah.11-də
 - "Koçak Gold" işində sensasion səs yazısı ortaya çıxdı**
yazısı sah.6-da
 - Putin dostu Ərdoğanın xahişini yerinə yetirəcəkmi?**
yazısı sah.12-də
 - Dünyada 800 milyon insan achıqdan, 1.5 milyard insan isə köklükdən əziyyət çəkir - qorxunc statistika**
yazısı sah.15-də

Xəbər
Hər il təkrarlanan bəla: qanunsuz "partlayıcılar" ölkəyə necə gətirilir?
 yazısı sah.14-də

BAKİ VƏ İRƏVAN ÜÇÜN ORTAQ "YOL XƏRİTƏSİ" - ABŞ-IN SENSASİON PLANI

Nikol Paşinyana seçim üçün ayrılan vaxt bitir; Ağ Ev Azərbaycan və Ermənistana bağlı hərəkətə keçir - iddia; Vaşinqton müharibə astanasında olan iki tərəfi ortaq məxrəcə gətirib bölgədə möhkəmlənə biləcəkmi?..

"Bütün pullar Arif Əsgərovun oğlundadır". mənim insəmə işinin yeni təfərrüatları

Sabiq nazir müavininin bacanağı: "Oğlumda Elnar Əsgərova məxsus 20-30 milyon pulun qara mühəsibatlıq hesabatı var"
yazısı sah.5-də

**Qurban
Qurbanovun
millidən
getməsinin şok
səbabları**

yazısı sah.14-də

**Xoşbəxt
Yusifzadədən ikinci
əfsanəvi
azərbaycanlı haqda
ilginc açıqlamalar**

yazısı sah.7-də

**Eyyub Hüseynov
selləfan
torbalarla bağlı
xəbərdarlıq etdi**

yazısı sah.3-də

Son günler mətbuatda plastik qablar və polietilen torbalardan istifadənin insan sağlamlığına və ekologiyaya zərəri haqda müzakirələr artmaqdır. Paralel olaraq, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi də bu məhsullardan tədricən imtina edilməsi istiqamətində işlər aparır.

Əsasən də məğazalarda müştərilər pulsuz verilən sellofan torbaların gələcəkdə ödənişli olması ilə bağlı məsələ gündəmə çıxarılmış. Güman edilir ki, bu torbalar pullu olsa, müştərilər ondan az istifadə edər. Lakin məsələyə cəmiyyətin mövqeyi birmənəli deyil. Ekspertlər isə atılan addımları ekoloji mühitin qorunması baxımından müsbət hesab edirlər.

Bəs Azərbaycanda polietilen torbalardan tamamilə imtina nə kimi problemlər yarada bilər? Sellofan torbalar ödənişli olarsa istehlakçılar bu ondan imtina edəcəkmi? Bu məhsulların istehsal sahəsində çalışan yüzlərlə işinin aqibəti necə olacaq? Musavat.com-un müxbir bu sualların ardınca polietilen torbaların toplandığı seyə baş çəkib. Həmçinin, sellofan torbalardan gündəlik olaraq istifadə edən satıcıların və müştərilərin fikirlərin öyrənməyə çalışıb.

Qeyd edək ki, "8-ci kilometr bazarının" yaxınlığında selloflan tullantılarının qəbulu sexi fealiyyət göstərir. Kənardan sadə bir iş kimi görünəndə, bu sex onlarla insanın qazanc mənbəyinə çevrilir. Təbii ki, bu işlə kasib təbəqədən olan insanlar məşğul olurlar.

Sellofan torbaların yiğimina nəzarət edən şəxs bildirdi ki, bazarın həftə ərzində 3 yük maşını polietilen məhsulların tullantısı toplanır və Sumqayıtdakı zavodlara təhvil verilir: "Bizim işimiz müxtəlif yerlərdə sellofan torbaları toplamaq və həmin zavoda çatdırmaqdır. Sumqayıt şəhərində sellofan torbaların istehsalı zavod var. Burada işçilər sellofanın kilogramını 40 qəpiyə, çirkilikləri isə 10-15 qəpiyə alırlar.

Öz xərclərimizi hesablayıb, aldiğımız malın üstüne 5-10 qəpik qoyaraq zavoda satırıq. Yəni bu iş 15-20 nəfərin qazancı yerdür. Bazaarda bir neçə yerdə təze sellofan torbaların satışını heyata keçirənlər də var ki, son müzakirələrlər onları da narahat edir".

Sellofan satışı və yiğimi ilə məşğul olanlar nazirliyin bu qərarından narahatdırılar. Onların dediyinə görə, sellofan torbaların ləğv olunması bir neçə sexin bağlanması mənasına gelir: "Təkcə bizim üçün 15 nəfərə ya-xın işçi çalışır. Güne 10-15 manat pul qazanırlar. Bundan elə, ölkə ərazisində bir neçə zavod fealiyyət göstərir. Təkcə

Sumqayıt zavodunda 30-a yaxın işçi işləyir".

Bazarda sellofan torbaların topdan və pərakəndə satışı ilə məşğul olan satıcılar da bildirlər ki, bazaarda və marketlərdə sellofan torbaların ödənişli olması istehlakçıların tələbatını azaltmayacaq: "Əger selloflanlardan istifadənin qarşısını almaq istəyirlərsə, alternativ materiallardan torbalar istehsal olunmalı və bazarlarda özüne yet tutmalıdır. Rahatlıq baxımından bu torbaları əvəz edə biləcək nəsəyoxdur. Ola bilsin ki, her hanı zi zərəri var, ancaq ölkəmizdə buna alternativ yoxdur. Məsələn, Avropada və Amerikada ka-

ğız torbalardan istifadə edilir. Lakin sellofan torba ilə müqayisədə bu çox baha başa gələcək".

Bəzi satıcılar sellofan torbaların ləğv olunmasının hansısa monopolist şirkətin sıfırlığı ilə or-taya atıldığını iddia edirlər: "Məqsəd bu sahədə fəaliyyət göstərən sahibkarları sixsildirməkdir. Bir ildən artıqdır ki, nazirlik heç

Bakıda restoranlardan çıxan tütüşün qarşısına alı bilmir. Sellofan məsəlesi də bir müddət müzakirə olunduandan sonra gündəmdən düşəcək".

Alicilar isə polietilen torbaların zarərli olduğunu təsdiqləsə-lər də, istifadə üçün bundan da-

nında bu cür sellofan torbalar pulludur. Nazik və şəffaf formadadır. Əger pullu olarsa, ehali bir müddətdən sonra ev torbalarından istifadə edəcək. Düşünürəm ki, bu nazirlik tərəfindən düzgün yanaşmadır. Hər halda ətraf mühiti çirkiləndirməmək üçün gərək bu addım atılsın. Ən yaxşı alternativ kise materialından və ya parçadan tikilən zənbillədir. Hə-si zənbillər də ekoloji baxımdan temizdir. "Azərsun holding" özünün marketlər şəbəkəsi olan "Bazarstore"larda sellofan torbaları xeyli nazikləşdirib və üzərindən tətbiq olunub. Ətraf mühiti təmiz saxlamaq üçün başqa yol yoxdur. Bundan əlavə, sellofan torbalar yandırılan zaman ətrafa zəherli qaz buraxır. Bu torbalara isti şəkilde olan yeyinti məhsullarının bükülməsi qətiyyən doğru deyil. Bununla yanaşı, selloflanlarda qida məhsullarını uzun müddət saxlaması zərərli olsa da, daşınması üçün yararlıdır. Pullu olsa belə məcbur olub alacaq".

Adad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseyinov da "Yeni Müsavat"ın açıqlamasında bildiridi ki, burada əsas məqsəd ətraf mühitə tullantılarının azaldılmasıdır: "Sellofan torbaların pullu olması məsəlesi bizim 5 il öncə verdiyimiz təklif idid. MDB məka-

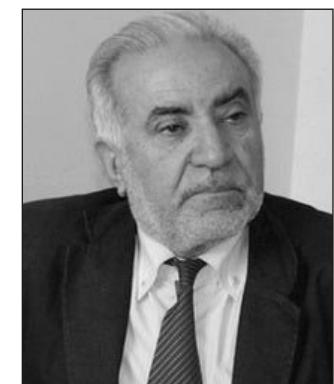
□ **Məgrur MƏRD, Fotolar mülliifindir**

hələ də sosial-iqtisadi vəziyyətə bağlı problemlər davam edir. Yeri gəlməkən, İran realının qiymətdən düşməsi sürətlənilib. Eyni zamanda əhalinin iqtisadi vəziyyətdən doğan narazılıqlarının artması prosesi de gedir. Zaman-zaman hətta etirazlar da olur. Bu yaxınlarda İran parlamentində nadir görünən hadisə de baş verdi - 17 deputat istəfa verdi. Onlar hökumətin sosial-iqtisadi siyasetinə etiraz edib, sosial layihələrin təxire salınması ilə bağlı qərarına etiraz etdilər. Səhət mireməsə, İranda ilk dəfə idi ki, bu cür toplu şəkildə deputat istəfa verirdi. Bu, vəziyyətin mürəkkəb olduğunu göstərir. Lakin bir məsələ de var ki, bunu Qərb dövlətləri, o cümlədən Amerika sonuna qədər hesablaşdırır. Belə ki, İran kimi toplumlarda, yəni Şərqi toplumlarında xarici aqressiya qarşısına vətəndaşların, daha da six birleşməsi amili var. Üstəlik, bu amil ciddi rol oynayır. Qərb döyüsinin İrana qarşı çox ciddi aqressiv mənasibəti, daxilə əhalini hökumətin, yaxud da həmin rejimin ətrafında birləşməsinə sövq edir. Müvəqqəti olaraq bir effekt yaranır. Yəqin ki, Qərb düşünür ki, bir müddət sonra bu effekt qalmayacaq və sosial problemlər üstünlük təşkil edəcək. Hələ ki Amerikanın sanksiyalar yolu ilə müxtəlif nəticələr əldə etmək hədəfi tam tutmayıb. İrana qarşı aqressiya artdıqca, əhalinin bir qismi hökumətin arxasında durmağa çalışır. Bunu isə Qərb dövlətləri hesablaşdırır.

□ **Əli RƏİS, "Yeni Müsavat"**

Sellofan torbalardan imtina birmənalı qarşılanır

"Ödənişli olsa da, tələbat azalmayacaq";
Eyyub Hüseyinov: "Sellofanlarda qida məhsullarını uzun müddət saxlamaq təhlükəlidir"

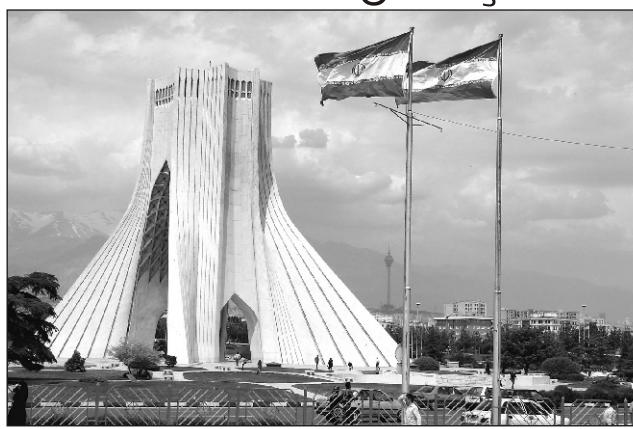

İran-Azərbaycan əlaqələri ciddi sınaqdan keçir

Ekspert: "Azərbaycan hökuməti ABŞ-la münasibətləri nəzərə alaraq, bir çox planları təxirə salmağı düşünür"

Bu il noyabrın 5-dən etibarən ABŞ-in İrana qarşı sanksiyalarının ikinci paketi qüvvəyə minib. Həmin sanksiyalar İranın enerji, maliyyə-bank və gəmi-hava daşınmaları kimi iqtisadiyyat strateji sahələrinə şamil olunub.

"Yeni Müsavat"ın danışan iqtisadişçi ekspert Natiq Cəfəri bildirdi ki, İranla bağlı Azərbaycanın sanksiyalardan önce planları çox olub: "Söhbət dərman, gübə zavodunun açılması, "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhizli ilə bağlı planlar mövcud idi və danışqlar gedirdi. Gübə zavodu ilə bağlı ilkin anlaşmaya var idi ki, Azərbaycanda bununla bağlı problemlər var və ölkə ərazisində aqrar sektora xidmət etmək üçün də bir zavodun açılması lazımdır. Görünən odur ki, Azərbaycan hökuməti Amerika ilə münasibələrin korlana biləcəyindən ehtiyat edərək, bir çox planları təxirə salmağı düşünür. Heç də təsdiçli deyil ki, bu yaxınlardan İran rəsmiləri Azərbaycanda sefərdə olmuşdular və müxtəlif istiqamətlər

üzrə danışqların davam etdirilmesi ilə bağlı müəyyən addımlar atıldı. Lakin konkret olaraq netice yoxdur. Düşünürəm ki, Azərbaycan hökuməti Amerika ilə əlaqələri səal altına qoyub İranla əhəmiyyətli sanksiyaların altına düşə biləcək addımlar atınsın. Sərhədyanı ticarətə bağlı da hələ ki böyük problemlər olmasa da, Azərbaycan tərəfindən ümumi qaydaların deyişdirilməsinə görə İrandan getirilən məhsulların hecmində də azalmalar müşahidə olunur və bu, davam edəcək. Lakin hesab edirəm ki, bu məsələ tekce sanksiyalarla bağlı deyil. Belə ki,

Azərbaycanda daxili bazarın qorunmasının sertləşdirilməsi yönündə atılan addımlar var. Yaxın gələcəkdə Amerika-İran danışqları baş tutmasa və müəyyən yumşalma olmasa, Azərbaycan tərəfi böyük layihələrin hamisini təxirə salma və ya uzatma yolunda addımlar atacaq. Yegənə məsələ Neftçaladakı avtomobil zavodu ilə bağlıdır. Hələ ki sanksiyaların tətbiqindən öncə getirilmiş, böyük həcmli detallar vardi. Hansı ki, bu detalların böyük əksəriyyəti hazır halda getirilib və Neftçalada ancaq yığınla məşğul olurdular. Bunlarla bağlı konkret qərar qəbul olunmayıb. Düşünürəm ki, yığınlan avtomobilərin satışında da problem olduğu üçün nəzərdə tutulmuş həcmlərə çatılmayıb. Bu günə qədər orada yığınla maşınların böyük əksəriyyətini dövlət alıb. Gelən ilin əvvellərinə qədər hemin zavodun işləməsi üçün detallar mövcuddur. Fəvral ayında isə bununla bağlı Azərbaycanda müəyyən qərarlar qəbul oluna bilər. Çünkü Amerikanın avtomobil sənayesinə yönəlmüş də sanksiyaların var. Ola bilər ki, Neftçaladakı zavodun da işləməsi müəyyən müddətə təxirə düşün".

N. Cəfəri İranda vəziyyət barəsində də fikir bildirib: "İranda

Bıçaqdan qayçıya doğru təkamül

Samir SARI

Oturub soyuq başla, ağıllı-ağıllı düşünək, baş vermiş hadnisinin məbədinin daha pis inkişaf variantlarını ciddi-ciddi götür-qoy etsək, əminliklə demək olar ki, xəyanətə görə arvadının başını qırxan kışının hərəkəti təkamüldür, irəliyə doğru addimdr.

Feministlər və onlara havadarlıq edənlər, türkün sözü, həmən qızmasın, söhbət ondan gedir ki, beş-altı ay qabağa qədər xəyanətə görə qadınları kəsici-deşici alətlərlə öldürdürlər, amma indi kəsici-deşici alet, konkret olaraq, qayçı öz təyinat üzrə işlədir. Bu şüurlarda baş verən inqilabın əlamətidir.

Yoxsa o neydi, 35-45 yaşlı kişilər boşadiqları qadınları belə təqib edir, ya öldürürdülər, ya da yaralayırdılar. Səbəb də neymiş? Qadının həyatında biri varmış. Zalim oğlu, sən bu qadından ayrılmışan, özün evlənmisən, amma kontrol edirsin ki, qadın heç kəsə yaxın getməsin, "evində otursun, uşaqlarını böyütsün". Yox, hərgah boşanmış qadın öz şəxsi həyatını öz bildiyi kimi yaşamaq istəyirsə, keçmiş ər əlində bıçaq böyürdən çıxırdı ki, o, el-obanın "filankəsin övladlarının anası gezir" deməsinə təhəmmül edə bilməz.

Bu, elbette, vəhşilik idi. Adama deyərlər, belə qeyretli oğlansan, arvadını boşama, elə davran ki, o, boşanmaq istəməsin. Daha boşayandan sonra özünü əli surquçu namus keşikcisi kimi aparma.

İkinci başqırxma vəqəsinin olması göstərir ki, bu hadisə artıq trendə çevrilir. Belə dəbin özü də anormaldır, amma yənə də...

Demək, xəyanətə uğrayan kişilərin başı işləməye başlayıb, anlayırlar ki, qadını öldürüb uzun müddət türməde yatana qədər, xəyanətkarın başını qırxb, qisas almaq, dili-e-ağıza düşmək, amma onu və nəslini bibrət etmək daha yaxşıdır.

Ümid var ki, qırxin işləri də bir müddət davam edəcək, amma gün gələcək ki, ailə-məşət münaqışasına görə adam öldürmək, yaralamaq, baş qırxmaq ənənəsine son qoyulacaq, bir yerde yaşaması mümkün olmayan cütlükler məhkəmədə adam balası kimi ayrılaqlar.

Avpopada cütlükler belə ayrılır, çox mədəni şəkildə boşanırlar. Məhkəmədə dalaşib-söyüşmürələr, komanda şəklində süpürleşmə, qəbilərarası yumruqlaşma olmur. Murat Boz və Sərdar Ortaç demişkən, "iki mədəni insan kimi" ayrırlar, hətta sonradan vaxtaşırı görüşür, övladlarının problemini birgə həll edir, necə deyərlər, ailəvi dost olurlar.

Bizimkilər də nə vaxtsa ciblərindəki bıçağı, qayçını kənara atıb boşanma proseduruna soyuqqanlıqla yanaşacaqlar. Nə vaxtsa - bəlkə də 100 ildən sonra.

Amma "xəyanətə görə bıçaqlanma"da mərhələsindən "xəyanətə görə başı qırxma" mərhələsinə adlanmanın özü bu istiqamətdə təkamülün sürətləndiyindən xəbər verir.

İndi gelək məsələnin o biri üzüne. Haqlı bir sual var və o da aktuallaşır: bəs kişi xəyanətlərinin cəzası nə olsun? Feministlər bu fikirdər ki, belədirse, onda xəyanətkar kişilərin də başı qırılsın.

Prinsipcə, mümkündür. Qadın özü bunu texniki baxımdan təkbaşına həyata keçirə bilər və ona müvafiq cəzəni verməyin yeri olmaz. İkincisi, başı ala-tala qırılmış kişi gedib başını dibindən qırxa bilər, soruşanlara da deyər, başımda tük saxlaya bilmirəm, belə yaxşıdır. Hətta üzə düşüb daima köhnə vaxtin cangüdenləri kimi keçəl gəzər.

Amma burada iki məqam var. Birincisi, xəyanətkar kişi keçəl ola bilər və bu səbəbdən ona müvafiq cəzəni verməyin yeri olmaz. İkincisi, başı ala-tala qırılmış kişi gedib başını dibindən qırxa bilər, soruşanlara da deyər, başımda tük saxlaya bilmirəm, belə yaxşıdır. Hətta üzə düşüb daima köhnə vaxtin cangüdenləri kimi keçəl gəzər.

Bununla belə, ideya vermək kimi çıxmasın, xəyanətkar keçəllərə başqa cəza növü fikirləşmək mümkündür. Məsələn, onların başını da yüngülə yarmaq olar. Oxlova. Qulplu tavayla. Allah nə verdiyə. Qoy bir müddət başıyarıq gəzsinələr.

Təbii ki, eləsi olacaq, başı yarılan kimi, qarabağlıların sözü olmasın, "milisiyeyə" (polise) qaçacaq, ya da bakılırlar demişken, "milşəner" (polis) çağıracaq. Elə olanda da hadisə mediaya sizacaq. Bir de görəcəyik, saytlar, qəzetlər yazır: "Xəyanətə görə başı oxlova yarılmış kışının işi - təfərruat"; "Xəyanət üstündə başı çərtilmiş ər canlı yayım"; "Başı yarılmış kişi şikayətini geri götürdü - "Ailəni dağıtmak istəmərim"; "Xəyanətkar ər israr edir: "Oxlova zərbələrini ona bağışlama-yacağam"; "Müstəntiq başı yarılmış ərle bağlı danışı": "Oxlova-dan başqa məqsədilə istifadə olunub-olunmadığı araşdırılır" və sair və ilaxır.

Bəli, dəyişək, inkişaf edək, çalışın, getdiyiniz yolları da dəyişin. Damarlardakı qan damla-damla toplanır, onu axıtmaya dəyməz. Qoy heç kəs indən belə bərbərlərin funksiyasını öz üzərinə götürməsin. İldə 10 min cütlük boşanır - səssiz-küysüz. Yəni medianın dilinə düşmədən...

M illi Məclisin dekabrın 7-də keçirilən plenar iclasında parlamentin İctimai birliklər və dini qurum-lar komitəsinin sədri, hakim Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) icra katibinin müavini Siyavuş Novruzov Rusiyadakı azərbaycanlı iş adamlarını sərt töngid edib və sensasiyon ittihamı irəli sürüb. Deputat onları faaliyyətsizlikdə ittihamı edib bildirib ki, Rusiya ilə Azərbaycan arasında yüksək seviyyəli münasibətlərdən on çok bəhre-ləmenlər bu ölkədə bizneslə, sahibkarlıqla məşğul olan azərbaycanlılardır.

"UAK-in boş qalan yeri: Rusiyadakı diasporumuz niyə təşkilatlana bilmir?"

Fəzail Ağamalı: "Bu adamları axtarış prosesə cəlb etmək lazımdır..."

"Zatulin haqqında danışılır. Onun keçirdiyi toplantıda erməni diasporu iştirak edir və onların cəlb etdiyi insanlar var. Azərbaycanın Rusiyadakı səfirlüyü, Heydər Əliyev Fondu və gənclər təşkilatlarından başqa hansı təşkilat orada tədbir keçirib? Hansı tədbir keçirərək Rusiya ictimaiyyətini oraya toplayır? Axi oradakı imkanlı şəxslər ölkələrarası imkallardan istifadə edirlər, bəhərənlirlər".

Azərbaycanlıların Rusiyada böyük diaspor təşkilatı olan Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin (ÜAK) ötən ilin may ayından etibarən fəaliyyətini dayandırıb. Bu təşkilat ölkənin ən böyük diaspor təşkilatlarından hesab edilirdi və fəaliyyətini ekspertlər yüksək qiymətləndirirdilər. O vaxt Rusiya Federasiyası Ali Məhkəməsində ÜAK-in qeydiyyatının ləğvi barədə Rusiya Ədliyyə Nazirliyinin iddiası üzrə proses keçirildi. Ali Məhkəmə Ədliyyə Nazirliyinin iddiasını təmin edərək, ÜAK-in qeydiyyatının ləğv olunması barədə qərar verdi. O zaman dan etibarən hələ də ÜAK-in fəaliyyəti bərpa olunmayıb. Ötən aylardan ÜAK-in yerine yeni təşkilatın yaradılacağı söylənilsə də, hələ ki, bu ideya da gerçəkləşməyib.

"Yeni Müsavat"danışan deputat Fəzail Ağamalı, həmkarının söylədiklərini dəstəkləyib. O bildirib ki, Siyavuş Novruzovun fikirləri tamamilə həqiqətə eks etdirir: "Azərbaycan diasporu Rusiyada böyük çəkiyə malikdir, lakin təessüf ki, onlar təşkilatlanmış seviyyədə deyillər. Azərbaycanın milli, dövlət maraqlarına xidmət

edən seviyyədə öz işlərini ti-Azərbaycan koalisiyası qura bilməyiblər. Həqiqətən yaratdı və siyasetdə diletəndən biri olan Rüstəm İbrahim-bəyovu rəhbər seçdilər. Sonradan da eyni şekilde alım kimi özünü təsdiq edən, ancaq siyasetdə Əli Kərimlinin təsiri altında qalan, siyasi qütbən nüfuz qazana bilməyən Cəmil Həsənlini ölkə prezidenti etmək istəyirdilər. Bu, baş verseydi, Azərbaycan falakətli duruma düşərdi. Bunu təsəvvür etmək belə adamı dəhşətə salır. Ermenistanın mövqeyini möhəkənləndirmek, Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasetini davam etdirmək üçün görünən erməni diasporu hansı iradəni ortaya qoyur. Bu gün ölkə prezidenti cənab İlham Əliyevlə Rusiya prezidenti cənab Vladimir Putin arasında çox yüksək seviyyədə dəstələq münasibətləri mövcuddur. Bu, bütün sferalarda özünü göstərir. Eləcə də hökumətlərə əlaqələrdə də kifayət qədər isti, işgüzar münasibətlər mövcuddur. Parlamentlərə münasibətlərdə də heç bir problem yoxdur və qarşılıqlı səfərlərimiz olur. Bu və ya digər məsələlərdə problem ortaya çıxan zaman, dərhal bu barədə müzakirələr aparırıq".

Deputat söyləyib ki, Ru-

siya-Azərbaycan Parlementlərə Dostluq Qrupunun rəhbəri Dmitri Savelyevin fəaliyyəti de Azərbaycanın maraqlarının müdafiəsi baxımından yüksək seviyyədədir: "O, hər zaman özünün principial mövqeyini ortaya qoyur. Diasporla İş Üzrə Dövlət Komitəsinə rəhbər gətilərən, bizim keçmiş həmkarımız Fuad Muradov da öz fealiyyətini ciddi şəkildə qurmaqdadır. O, dünyada güclü Azərbaycan diasporunu yaratmaq üçün potensialını səfərber edib. Əminəm ki, onun bu fəaliyyəti konkret nəticələrini verəcək. Təbii ki, əger ayrı-ayrı ölkələrdə yaşayan soydaşlarımız Azərbaycan diasporunun güclənməsi üçün töhfələr vermesə, Muradovun da cəhdləri konkret nəticələr verməz. Ona görə də iki amil bir-birini tamamlamalıdır. Birincisi, Azərbaycan dövlətinin rəsmi mövqeyidir ki, burada problem yoxdur. İkincisi, xaricdəki azərbaycanlılar diasporətrafında birləşib, Azərbaycanlı xaricdə müdafiə etmək lazımdır. Bu, yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, zəifdir və bizdə təessüf doğurur. Hər halda onların içərisində kifayət qədər vətənpərvər insanlar var. Bu adamları axtarış, prosesə cəlb etmək lazımdır. Ümidvaram ki, bu amillər özünü doğrudarsa, diasporamız güclənə bilər. Biz, bu xətti sona qədər davam etdirməliyik. Çünkü dünəyada yetərinə güclü olan erməni diasporuna qarşı, bizim diasporamız formalaşmalıdır ki, onların anti-Azərbaycan fəaliyyətlərinə cavab verən mübarizə apara bilək".

□ Əli RAIS,
"Yeni Müsavat"

Bəki Ağır Cinayətlər Məhkəməsində "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (QSC) sədri vəzifəsində çalışmış Arif Əsgərovun yaxın qohumunun cinayət işi üzrə proses davam edir. Məhkəmə qarşısına çıxılan Rahib İsmayılov oğlu Hüseynov Arif Əsgərovun baldızının oğludur. Dələdəluqla külli miqdarda pul əla keçirməkdən təqsirləndirilən R.Hüseynov ittiham üzrə özünü təqsirli bilmir. Deyir ki, pulları müxtəlif vəzifəli şəxslərdən alan xalası oğlu Elnar Arif oğlu Əsgərovudur. O, sadəcə, almanın pulların hesabatını aparıb və həmin pullara görə ödənen faizləri verib.

Bu və başlarına gələn digər hadisələr haqda Hüseynovlar ailəsi - Lətifə və İsmayılov Hüseynovlar "Yeni Müsavat" a geniş danışıblar.

Vaxtılı böyük maddi imkanları olan İsmayılov Hüseynov hazırda müflis durumdadır. Bakıdakı evləri, mal-mülkləri əllərindən çıxıb. Bir oğlu Emin Hüseynov 9 il həbs cəzasına məhkum edilib. 6 sayılı cezaçəkmə müəssisəsində saxlanılır. Digər oğlu Rahib Hüseynov da qeyd etdiyimiz kimi, hazırda hakim qarşısındadır. İsmayılov Hüseynov ötən gün növbəti dəfə dövlət rəhbərliyinə müraciət edərək, kömək isteyib.

"Pulu Arif Əsgərovun oğlu Elnar Əsgərova vermişəm"

O deyir ki, övladlarını Eminin və Rahibin işi üzrə edələti araşdırma aparılmasını isteyir: "Araşdırıcıları, görəcəklər ki, pullar kimsədir. Həmin uşaqların sadəcə işçi olublar. Bu məsələ düşünləmiş şəntajdır. 2014-cü ilde oğlum Rahibin işi xitam olundu. Ona görə ki, 21 milyon manat qaytarıldı. İş üzrə 10-a yaxın zərərçəkən vardi. Arif Əsgərov 2 nəfər istisna olmaqla, bütün ze-

"Bütün pullar Arif Əsgərovun oğlundadır". Mənim səmə işinin yeni təfərrüatları

Sabiq nazir müavininin bacanağı: "Oğlumda Elnar Əsgərova məxsus 20-30 milyon pulun qara mühasibatlıq hesabatı var"

rərəçəkənlərin pulunu ödədi. 2 nəfərin pulunu ödəmədilər, saxladılar.

Həmin zərərçəkənlərdən biri oğlum Emin Hüseynova qarşı cinayət işində saxlanıldı. Zərərçəkən Emin Məmmədovun pulunu vermedilər. Bunu təsdiq edən Emin Məmmədovun səs yazısı da var. Həmin səs yazısında Emin Məmmədov deyir ki, men pulu Arif Əsgərovun oğlu Elnar Əsgərova vermişəm. Ancaq həkim M.Xankışiyev bunu nəzəre almaq istəmir. Nə de müstəntiq bu məqamı araşdırırmı ki, həqiqət

üzə çıxıns. Hami bilir ki, bizdə o qədər pul olmayıb. Bütün pullar Arif Əsgərovun oğlu Elnardadır. Müstəntiq deyir sən kimsən, nə gücün var? Onlara gücün çatmaz.

Zərərçəkmiş Qoşqar Zeynalovun da pulunu qəsdən ödəmədilər. Onu da oğlum Rahib Hüseynovun işində zərərçəkən kimi saxladılar. Qoşqar mənəm evində dedi ki, men çoban oğluna pul vermərəm. Gedin Arif Əsgərova deyin pulu versin. Bizim mal-həyvan saxladığımızı bilib belə deyir-di. Bili ki, pullar Elnar Əsgərov-

dadır.

Məmərun sahibkarlıqla, bizneslə meşğul olması qadağandır. Bu adamlar özleri konara dayanıb arvad-uşaqlarını qabağa verirlər. Mənim oğlunda Elnar Əsgərova məxsus 20-30 milyon pulun qara mühasibatlıq hesabatı var. Vəzifəli şəxslər 5-6 il yüz minlərlə faiz alıblar. Mənim oğlum bu işdə sırf işçi olub. Əsas günahkar Elnar Əsgərov azadlıqda gəzir. Qeydlər var, Elnar Əsgərova pul verənlər 5 il faiz alıb. Hamisi da imkanlı adamlardır. Gəlib istintaqla anlaşırlar və get-

dilər. İndi Arif Əsgərov vəzifədən çıxandan sonra həmin pulların kökünü vermir. Deyir yaxşı edirəm, nədən qorxacam, vəzifəm yox, pulum yox. Heç kim də o qapıya gedib pul istəye bilmir. Qapıda çoxlu mühafizəçi polis var. Mən yoldaşımla gedib dedim ki, borcluların pulunu verin. Bizim uşaqlar da azad olsun. Elnar Əsgərov bizlə Bineqədi polisinə verdi ki, xalam bizi narahat edir, öldürməyə gelir. Elnar Əsgərov biza deyir ki, ay bədbəxtlər, siz nə edə bilərsiniz? Hər şey pulla ölçülür. Dərman almağa pul tapmırınz.

Biz də deyirik ki, bəli Elnar, pulumuz yoxdur, amma dövlətimiz var".

Qeyd edək ki, Rahib Hüseynov Arif Əsgərov Dəmiryol İdarəsinin reisi olduğu dövrə orada marketing ve satış idarəsinin müdürü işləyib. İndi isə müxtəlif adamlardan biznes qurmaq adıyla milyonlarla pul alıb aldatmaqda suçlanır. İttihama görə, R.Hüseynov puluna aldığı zərərçəkmişlər "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC üçün xaricdən yataq destləri getiriləcəyini, qazancın 20 faizinin onlara verilecəyini və edib. Məhkəmədə Rahib Hüseynov zərərçəkmişlərdən alınan pulları xalası oğlu Elnara verdiyini deyir, səbut kimi əlindəki qeydiyyat kitablarını, səs yazılarını (<https://www.youtube.com/watch?v=KmkYshd75CQ&feature=youtu.be>) təqdim edir. Bununla belə Elnar Əsgərov məhkəmədə şahid, isə təqsirləndirilən şəxsdir. Artıq dövlət ittihadı R.Hüseynovun 10 il azadlıqdan məhrum edilməsi ilə bağlı çıxış da edib. Rahib Hüseynovun atası İsmayılov Hüseynov deyir ki, övladları böyük haqsızlığın qurbanıdır, dövlətdən kömək isteyir.

□ **E.HÜSEYNOV,**
"Yeni Müsavat"

Bakıda təzə binalara qoyulan "gec partlayan bomba"

Normativə uyğun gəlməyən və tikintidə rəsmən qadağan olunmuş ucuz İran armaturlarından istifadə gələcəkdə kütłəvi tələfata səbəb ola bilər...

Bəki İrandan gətirilən ucuz və eyni zamanda, heç bir texnoloji normalarla cavab verməyən armaturdan istifadə olunan dəha bir neçə tikinti meydancası müəyyən olunub. Virtuazal.org-un əməkdaşlarının apardıqları araşdırımlar nəticəsində bəlli olub ki, hazırda Şirin Mirzəyev küçəsində inşa olunan və Ağ şəhərdə bünövrəsi qoyulan çoxmərtəbəli yaşayış binalarının tikintisində İran sexlərində istehsal olunan armaturlardan istifadə edilməkdədir.

Bildirilir ki, ABŞ-in güclü sanksiyalarının təsiri altında eziyən İran ölkəyə valyuta daxilolarını təmin edə bilmək üçün armatur ixracında deməpinq siyaseti tətbiq edib. Neticədə ucuz İran armaturları sürətən qonşu ölkələrin, o cümlədən Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyənin bazalarına daxil olaraq yerli istehsalçıları çökdürüb. Lakin ucuz İran armaturları təkcə yerli istehsalçıların sıradan çıxarılmasının və netice də iş yerlərinin bağlanması ilə nəticələnən. Eyni zamanda gelecekdə kütłəvi insan tələfati ilə müşayiət olunan bina uçqunlarının da bünövrəsinə qoyur.

Məsələ burasındadır ki, İranda köhnəlmış də olsa texnoloji normaları tətbiq etməklə istehsal həyata keçirən iri metallurgiya müəssisələri ilə yanaşı Azərbaycanda olduğu kimi heç bir texno-

loji normalara əməl etməyən, primitiv üsulla armatur istehsal edən çoxsaylı kiçik zavodlar, ya-xud şexslər də fəaliyyət göstərir. Hansı ki, belə zavodlardan birinin ("Saba Steel") istehsal etdiyi və Şəhəriyə Ərəbistanına ixrac edilmiş armaturun beton bloka dəyəndə şübhə boru kimi necə sindiqini eks etdirən kadrlar internetdə var.

Gürcüstan mütəxəssisləri də bu ölkənin bazarını doldurmuş İran armaturlarının keyfiyyəti, heç bir texnoloji normalara cavab vermediyi haqda həyəcan tebliği çalırlar. Azərbaycanda isə tikintide təhlükəsizlik normalarına emal edilməsinə nəzəret edən dövlət orqanları İran armaturlarının aşağı keyfiyyətini nəzərə alaraq ondan tikintide istifadə edilməsinə rəsmən icazə vermir. Hərçənd araşdırılıb ki, İran

armaturlarından istifadə edən şirkətlər dövlət orqanlarına faktiki olaraq keçək gelirlər. Onlar sənədləri FHN-nin Tikintidə Təhlükəsizliyə Nəzəret Dövlət Agentliyinə təqdim edəndə ayrı-ayrı vaxtlarda aldıqları yerli armaturun ("Baku Steel Company" tərəfindən istehsal olunmuş) yarlılıqlarını toplayıb təqdim edirlər.

Bakının tikinti meydancalarında araşdırımlar göstərilir ki, Nizami rayonunda, 8-ci kilometr yaşayış massivində (Şirin Mirzəyev küçəsi, 109-111) "Rahatlığın Mekanı" MMC adlı tikinti şirkəti tərəfindən inşa olunan çoxmərtəbəli yaşayış binalarında İran armaturlarından istifadə edilir. Bu armaturları şirkət özü İrandan alıb getirir və tikinti materialı heç bir labarator yoxlamalardan keçməyib. Eyni zamanda, Bakının mərkəzində, "Ağ şəhər" massivində bünövrəsi qoyulan "ANCORA Residence" yaşayış kompleksində de İrandan getirilən çoxmərtəbəli yaşayış binası daxil olacaq.

Azərbaycandan fərqli olaraq Gürcüstəndə dövlət orqanları və özəl biznes bir neçə aydır İran armaturlarına qarşı antidempinq sistemləri tətbiqi və keyfiyyətsiz, hətta təhlükəli inşaat materialının bazara buraxılmamasının yolları-

ni araşdırır. "Business Georgia" saytı yazar ki, biznesmenlər və iqtisadiyyat Nazirliyi ucuz və keyfiyyətsiz İran armaturlarına qarşı antidempinq qanunun qəbulunu müzakirə edirlər. Bu barədə parlamentin sahə iqtisadiyyatı komitəsinin rəhbəri Roman Kakuliya deyib.

Deputat bildirib ki, son vaxtlar İran hökumətinin subsidiyaları sayəsində Gürcüstən bazarına deməpinq qiymətləri ilə aq-

ressiv şəkildə İran armaturları daxil olur. Üstəlik ucuz İran armaturu hem de keyfiyyətsizdir, bu yerli metallurgiya müəssisələrini çökdürməklə yanaşı insan həyatını təhlükədə qoyan ciddi risk deməkdir. Deməli, sərhəddə ciddi nəzarət tətbiq etmək və ölkəyə getirilən armaturun keyfiyyətini oradaca yoxlamaq lazımdır. Eyni zamanda daxili bazarın qorunması üçün antidempinq siyaseti həyata keçirilməlidir.

Valyutadəyişmə məntəqələri niyə açılmır? İqtisadçı ekspertdən təklif gəldi: "Türkiyədəki təcrübədən istifadə edilsin..."

2015-ci ilin dekabrında baş verən manatın ikinci devalvası-
yasından sonra ölkədə əhali arasında dollar ajiotajı daha da
gücləndi. İnsanlar kütləvi şəkildə valyutadəyişmə məntəqə-
lərinə üz tutaraq dollar almağa çalışıdalar. Nəticədə manata
olan tələbat bir qədər də azaldı və yerli valyutanın ucuzaş-
ması üçün şərait yarandı.

Belə olan təqdirdə çıxış yolu kimi ölkədə valyutadəyişmə məntəqələrinin lisenziyaları ləğv edildi və həmin ilin yanvar ayından etibarən bu məntəqələrin fealiyyəti rəsmən dayanmışdır. Valyutadəyişmə məntəqələri bağlılıqdan sonra “qara bazar”lar aktivləşdi. Daha sonra hökumət “qara bazar”larla mübarizəyə başladı.

2017-ci ilde manatın sabitleşmesinden və ölkəyə turist axınının başlamasından sonra valyutadəyişmə məntəqələrinin açılması məsələsi də gündəmə gəldi. Ötən ilin aprel ayında Milli Məclisin plenar iclasında “Valyuta tənzimi haqqında” Qanun müzakirə edilərək, qəbul olundu. Deputatlar bildirdilər ki, valyutadəyişmə məntəqələrinin açılması vacibdir. Qanunun qəbulu ilə bu məntəqələrlə nəzarət əvvəllər olduğu kimi, Mərkəzi Banka deyil, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına təpsirildi. Daha sonra isə məntəqələrin açılması prosesi müəmmalı şəkildə uzadıldı. Hazırkıda bu məntəqələrin açılması ilə bağlı müsbət xəbər yoxdur. Bir zamanlar valyutadəyişmə məntəqəsi kimi fəaliyyət göstərən obyektlər, indi lombard kimi işlədir. Beziləri isə tamamilə bağlanıb və ya telefon düükənəna çevrilib.

"Yeni Müsavat" a danişan iqtisadçı Vüsale Əhmədova bildirdi ki, əslində valyutadəyişmə məntəqələrinin hələ də açılmamasının mənətqi izahı yoxdur: "Deyə bilərəm ki, ölkədə bu cür məntəqələrin olmaması həm ölkə sakinləri, həm də turistlər üçün kifayət qədər çətinlik törədir. Valyuta dəyişmək istəyənlərin banklara üz tutması tələb olunur ki, banklarda 5-dən sonra və bazar günləri işləmir. Bele olan halda həmin insanlar bankomatlardan istifadə etmək məcburiyyətində qalırlar ki, bu zaman da müəyyən məbləğdə komissiya xərci tutulur. Bundan əlavə, bankomatlar vasitəsilə valyuta əməliyyatları aparıllarkən terrorizmin maliyyələşdirilməsinin müəyyən edilməsi və pulun mənbəyinin izlənilməsinin qeyri-mümkün olduğunu düşünürəm.

Neyzərinizə çatdırıım ki, qonşu Türkiyədə 830 valyuta dəyişmə məntəqəsi fəaliyyət göstərir. Bundan əlavə, orada 3 min qeyri-rəsmi valyuta dəyişmə məntəqəsi mövcuddur. Hazırda Türkiyə Maliyyə Nazirliyi tərəfindən yeni bir tənzimləmənin həyata keçirilməsinə hazırlıq işləri gedir. Yeni tənzimləməyə görə, məntəqələr A və B qrupu olaraq iki yerdə ayrılacaq. A qrupunda yer alan məntəqələr üçün ödənilmiş kapitalın 5 milyon TL-dən, B qrupunda yer alan məntəqələr üçün isə 1 milyon TL-dən az olmaması tələbi qoyulacaq. A qrupunda yer alan məntəqələrə istənilən sayıda filial açmaq icazəsi verilecək. Türkiyə daxilində yeni yaradılan "Birləşmiş Valyuta Dəyişmə Büroları Platformasının" təşəbbüsü ilə gerçəkləşdirilən bu tənzimləmə "kritik tənzimləmə" kimi də xarakterizə edilir. Yəni artıq bu ölkədə xarici sərvət yeli şirkətlər də valyuta dəyişmə məntəqəsi açı bilecek ki, beləcə daha sağlam rəqabet mühiti formalaşmış olacaq, şəffaflıq və etibarlılıq təmin olunacaq. Türkiyədə valyuta dəyişmə məntəqələri valyuta alqı-satqışından əlavə, qızıl-zinət əşyaları, o cümlədən külçə formasında olan qızılım alqı-satqışını, emal edilməmiş qiymətli daş-qasışlar və metal-ların idxləlini, ixracını və onrlarla bir sıra başqa əməliyyatlarının aparılmasını həyata keçirir, elektron pul və ödəmə qurumlarının nümayəndəsi olaraq fəaliyyət göstərir və s. Əməliyyatları icra edirlər. Azərbaycanda isə bu kimi hallar müşahidə olunmur. Hesab edirəm ki, bizdə də bu cür addımlar atıla bilər və Türkiyə təcrübəsindən bəhrələnməkə işlər aparmaq olar".

ƏLİ RAİS,
"Yeni Müsavat"

Türkiyənin məşhur "Koçak Gold" şirkətinin Azərbaycandakı fealiyyəti ilə bağlı Azərbaycan Gömrük Komitəsinin Əməliyyat və İstintaq Baş İdarəsində araşdırımlar başlanılb. Araşdırma şirkətin qacaq yollarla Azərbaycana külli miqdarda qızıl-zinot əşyalarının daşınması ilə bağlıdır. Vaxtilə şirkətin nümayəndəsi olmuş Natiq Ələsgərov müxtəlif dövlət orqanlarına bu məsələ ilə bağlı müraciətlər edib.

dən biri olmuş Hamit Pehlevanı həbs edib. Ona qacaqmalçılıq ittihamı verilib. Bundan sonra şirkətin Azərbaycanda problemləri yaranıb. 2012-ci ildə şirkətin sahiblərindən olan Ca-

vermədi, sübutlarla bağlı xüsusi qərardad çıxırb istintaq orqanına yollamadı. Hakim qacaqmalçılıq cinayətinin araşdırılmasını yubatdı. Sanki hakim dövletin mənafeyini deyil, "Kaćak Gold"un maraqlarına uyğun davrandı. Bu güne qədər də həmin cinayətlərin üstü açılmamış qalıb. Baş verenlərlə bağlı Azərbaycanın Baş Prokurorluğu, Türkiyənin Azərbaycandakı səfirliliyinə, Türkiyə

“Koçak Gold” işində sensasion səs yazısı ortaya çıxdı

Azərbaycana qaçaq yolla milyonlarla dollarlıq qızıl gətirənlərin işi məhkəmədə; araşdırırmalar başladı

Eyni zamanda, ona məlum olan faktları, məlumatları, səsləri, yazılarını da müraciətlərinə əlavə edib. N.Ələsgərov deyir ki, Azərbaycan məhkəmələrinin də də "Koçak Gold" şirkəti ilə bağlı iddialar qaldırıb: "Bu günde qədər "Koçak Gold"la bağlı zərərçəkənlər mətbuatda çıxışlar ediblər. Onların hər birinin dedikləri doğrudur, əlimizdə elə sübütflər var ki, şirkətin Azərbaycanda qanunsuz fəaliyyət göstərdiyini təsdiqləyir. Vaxtilə MTN-in saxladığı və "Koçak Gold"un müştərisi olmuş Abbas Səfərli ilə telefon danışqları olub. Abbas Səfərli açıq-əşkar deyir ki, "Koçak Gold" qızıl zinəti Azərbaycana qəçaq yolla gətirib. Bu məsələ mütləq, cəkildə, aradırılmalı" deyir.

O, ses yazılarının stenogramlarını da redaksiyamızatEqmedin edib. Ses yazılarında geyit ediliir:

bu işin üstünü açacağam. O adamlar onsuz da belə bir şey gözləyirler ki, kimsə gəlsin tutub ilişdirsinlər. Desinlər ki, qacaqmalçılıqla məşgül olmusuz. Sən də onların advokatı olmusan. Bir şey olsa, səndən başlayacaqlar. Mən o pulu Tefikə ödəmişəm. Deyib mənə heç kim bilməsin, altdan-altdan ödə. Mən də ödədim. Daha məni narahat eləmeyin".

Diger ses yazisinda Abbas Seferli "Koçak Gold"un nümayendesine deyir: "Natiq, onlar o mallari qacaq yolla gonderirdiler. Avtobusla gonderirdiler, men burada qarşilayirdim, bütün haminin malini men verirdim. Qacaqyol onların yolu idi, deyirdiler ki, ora ver, men de ora verirdim. Yeni bu yolla ne-

larin ne vecine, oturublar orada. Bütün yükü çekən men olдум".

N.Əlesgərovun sözlərinə görə, "Koçak Gold" dünyaca məşhur şirkətdir, amma öhdəliklərini yerinə yetirmir. "2011-ci ilde Milli Təhlükəsizliyi Nazirliyi "Koçak Gold"un Azerbaycandaki nümayendelerin

çe ile işlemişik biz. Tutulanda da mən bunların adını vermədim. Bütün yükü üstümə götür

vit Koçak Bakıya gəlib “Bak Hüquq Şirkəti” ilə xidmət mü-gaviləsi bağladı.

Prokurorluğuna da müvafiq müraciətlər hazırlamışam".

Türkiyənin məşhur "Koçak Gold" şirkətinə qarşı 2011-ci ilin noyabrında MTN-in Transmili İqtisadi Cinayətkarlığa Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəisi, general-mayor Sübahir Qurbanovun rəhbərlik etdiyi dəstə üzvləri əməliyyat keçirib. Şirkətin nümayəndəsi Hamit Pehlivan Ahmeti Bakıda, "20 Yanvar" metro stansiyası yaxınlığında saxlayıblar. Ondan ölkəyə getirdiyi 40 kilogram çəkidiə olan qızıl-zinət əşyaları götürülüb. Sonradan 1 kilogramı dövlət nefinə müsadirə edilən qızılın 39 kilogramının izi MTN-in binasında itib.

Bu cinayet işi üzrə zərərçəkənlerin sayı 20-yə qədərdir. Maraqlıdır ki, 2015-ci ildə MTN-dəki "təmizləmə" əməliyyatından sonra da bu cinayet

araşdırılmamış qalib.
İş üzrə 2 zərərçəkən Siyavuş Fehruz oğlu və Fizuli Bəxtiyar oğlu Məhərrəmov "Yeni Müsavat"a danışıblar. Onlar "Koçak Gold"un Azərbaycan-dakı nümayəndəsi Hamit Peh-

levanın həbsindən sonra baş verənləri anladılar. Deyiblər ki, "Koçak Gold" onlara çatmali olan, lakin çatmayan qızılların pullarını almaqla mütlüs duruma düşmələrinə səbəb olub. Hamit Pehlivanın həbsindən sonra "Koçak Gold"la işləyən kiçik sahibkarlar mütlüs olub, şirkət isə Azərbaycanda işini davam etdirib və bu gün də da-

vam etdirmekdedir.
Qeyd: Redaksiya yazida
adları keçən hər kəsin mövqe-
yini işıqlandırmağa hazırlıdır.

E.HÜSEYNOV
"Yeni Müsavat

"Baxış bucağı"

Bu gündərə iki əfsanəvi neftçimizin adı medənində oldu: Fərman Salmanov və Sabit Orucov. Rusiyamın iki aeroportuna onların adının verilməsi ilə bağlı aparılan kampaniyasının yekununda Fərman Salmanovla bağlı xoş xəbər alıq. Belə ki, onun adı Surqut aeroportuna verildi.

Digər soydaşımızla bağlı ise hələlik son qərar bəlli deyil. İstənilən halda, Rusiya kimi nəhəng ölkədə məşhurlar sırasına daxil olan S.Orucovu bir da ha hörmətə xatırladıq. Bu iki məşhur neft mütexəssisi barədə SOCAR-in birinci vitse-prezidenti, Azərbaycanın tanınmış mühəndis-geoloqu, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının akademiki Xoşbəxt Yusifzadə ilə səhbət etdik. Fürsətən istifadə edib qocaman neft mütexəssisini digər suallar da ünvanlaşdıq.

- *Xoşbəxt müəllim, siz 65 il-dən çoxdur ki, neft-qaz sənayesi sahəsində çalışırsınız. Yəqin ki, adları Rusiyaya səs salan Fərman Salmanov və Sabit Orucov haqqında xəbərlər sizdə dənizdən sevindirdi. Olsun ki, bu əfsanəvi insanlar haqqında demək istədikləriniz var. Onlarla bağlı nə kimi xatırələriniz var?*

- Əfsanəvi geoloq Fərman Salmanovun adının Surqut aeroportuna verilməsi şəxsən məni və Azərbaycan neftçiləri ni ürekən sevindirdi. Belə də demək olar ki, çekilen zəhmət hədər getmədi, haqq-ədalət bu dəfə də zəfər çaldı. Mən o aeroporta Fərman Salmanovun adının verilməsinə sadə bir məsələ kimi baxmiram. Hesab edirəm ki, o aeroportdan havaya qalxan təyyarələr hər dəfə həm Fərman Salmanov, həm də vətənimiz Azərbaycanın adını göylərə ucaldaçaq.

Təəssüf ki, Sabit Orucovun adının əbadıləşdirilməsi hələlik mümkün olmayıb. Çox istərdik ki, Rusyanın Noviy Urenqoy şəhərinin aeroportuna da bu görkəmli neftçi alının və məşhur dövlət xadiminin adı verilsin. İstənilən halda, onun xatirəsi bizim üçün həmişə ezzidir.

Ötən əsrin 40-ci-80-ci illərində keçmiş SSRİ-də neft işinin istedadlı təşkilatçılarından və rəhbərlerindən biri kimi tanınmış Sabit Orucovun xatirəsi böyük ictimai fikrin qəlebəsi ilə bir daha qeyri-rəsmi də olsa, əbadıləşdirildi. Bu xəbəri eşi dənəndə xəyal məni ömrümün arxada qalmış illərinə apardı, Sabit Atababa oğlu ile görüş və söhbətlərimizi, Xəzərin qoynundakı neft buruqlarına səfərlərimizi xatırladım və o, özünün böyük zəkası, möhkəm iradəsi, səmimiyyəti və qayğıkeşiliyi ilə gözləriminönündə yenidən canlandı. 1945-1948-ci illərdə Sabit Orucov "Azneftkombinat" reisinin müavini, "Azneft" və "Krasnodarneft" birləşmənin baş mühəndisi kimi çalışıb. 1948-ci ildə Azərbaycanın həm dənizdəki, həm də qurudakı perspektivli sahələrində keşfiyyat işlərini bir əldə cəmləşdirmek üçün "Azneftkeşfiyyat" birləyi yaradılıb. Birliyin rəisi vəzifəsinə Sabit Orucov təyin edilib. Neft keşfiyyatçıları

yeni neft və qaz yataqları aşkar etməli, açıq dənizə çıxıb, oradakı iri strukturlarda neft-qaz axtarışına başlamalıydılar. Sabit Orucovun rəhbərliyi ilə onlar bu işin öhdəsində uğurla gəldilər. 1949-cu il noyabrın 7-də açıq dənizdə sahilən 40 kilometr uzaqda məşhur "Neft Daşları" yatağı kəşf olundu. Azərbaycanın adı dünya tarixinə dənizdə neftçixarmanın pioneri kimi düşdü. 1972-ci ildə Orucov SSRİ qaz sənayesi naziri təyin

nin təməl daşını şəxsən özü qoyub. 1980-ci ilin iyun ayında Noviy Urenqoy şəhər statusunu alıb. Sabit Orucovun dəyişdiyi 1981-ci ildə Urenqoy yatağından yüz milyardinci kubometr qaz çıxarılib. Ölümündən sonra Urenqoy qaz hasilatı istehsalat birliliyinə S.Orucovun adı verilib. Sabit Orucovun üzərində böyük bir dəniz sevgisi vardi. Dənizdə İsləməyi o, çox sevirdi. Təsadüfi deyil ki, keçmiş SSRİ dənizlərində, o cümlədən Xəzərdə, Ağ dənizdə,

- *Fakt budur ki, sovet dövründə iraliya gedənlərimizə həmişə qısqanc münasibət, təzyiqlər olub. O vaxt bu iki məşhur neftçiyə dayaq olalar var idimi?*

- Nikolay Konstantinovic Baybakov da, Valentin Dmitriyeviç Şəşin də bizdən - Bakıdan getmişdilər, onlarla da fəxr

gördüm. Dədim, Sabit Atayeviç, sizin qəbulunuza düşmək olmur. Dedi bilirsən nə var? Sən mehmanxanada rahat dincəlirsən, saat 10-da, 11-de durub gəlirsən yanına. O vaxt da qızlar səni içəri buraxımlar, çünki bilirlər nazir bərk məşğuldur. Sən mənim yanımı gəlmək istəyirsənə, saat 9-10 yarısında gel, otur kabinetimin qarşısında. Mən gelən kimi səni görüm, keçək içəri. Ertəsi gün dediyi vaxt gəldim. Məni görən kimi qayıtdı ki, bax,

Sənayesi Nazirliyinin keçirdiyi geniş müşavirədə iştirak etdim ve təbii ki, Fərman Salmanovla da görüşdüm. Biz tələbəlilik ilərimizi xatırladıq, neft sənayesinin problemləri barəsində fikir mübadiləsi etdik. Orada mən sibirlilərin, Tümen camaatinin Fərmana necə böyük hörmət və məhəbbət bəslidiyinin şahidi oldum. Hami onun qayğıkeşliyindən və düzlüyündən ağız dolusu danışdırı.

- *Siz Fərman Salmanovun dəfnində də iştirak etmisi-*

Xoşbəxt Yusifzadədən iki əfsanəvi

azərbaycanlı haqda ilginç açıqlamalar

ARDNŞ-nin birinci vitse-prezidenti: "Fərman Salmanov SSRİ rəhbəri Xruşşova belə bir telegram göndərmişdi: "Mən nefti tapdım. Bax belə. Salmanov"

"Sabit Orucovun üzəyində böyük bir dəniz sevgisi var idi"

olundu və 1981-ci ildə dünyasını dəyişənək böyük bir ölkənin ictisadiyyatının aparıcı sahələrindən birinə müvəffeqiyyətə rəhbərlik etdi. O, SSRİ dənizlərində neft və qaz yataqlarının keşfiyyati sahəsində həqiqətən də əsl inqilab etdi. Sabit Orucov SSRİ-nin qaz sənayesi naziri təyin edənə ölkədə ildə 80 milyard kubmetr qaz hasil edildi. Onun rəhbərliyi dövründə qaz hasilatı 270 milyard kubmetrə çatdı, sonralar isə 600 milyard kubmetri ötüb keçdi. Sibir SSRİ-da başlıca qaz hasilatı regionu kimi tanınması da nazir Sabit Orucovun gərgin fəaliyyətinin nəticəsidir. Tümen vilayətində qaz hasilatı 1972-ci ildə 11,6 milyard kubmetrden 1980-ci ildə 144 milyard kubmetre çatdı.

Qəribi Sibirə Sabit Orucovun en dəyərləri "övladlarından" biri Urenqoy yatağıdır. 1973-cü ildə o, həmin yataqda olub və gələcək Noviy Urenqoy şəhəri-

edirik. Baybakov institutu Azərbaycanda bitirmişdi, Azərbaycanda işləmişdi. Baybakovun Şəsindən fərqi onda idi ki, o, Azərbaycanda işləmişdi, əsgərliyə gedib-gəlib, yənə işləyib. Ovaxtkı "Leninneft"in rəisi olmuşdu. Buradan Moskvaya gedəndə, əvvəl nazirlikdə işləyib, sonra "Qosplan"da. Şaşın isə institutu bitiren kimi burdan gedib və Tataristanda çalışıb. Baybakovla Şaşın üçün orda inkişaf etmək asan idi. Amma Fərmanə Sabit azərbaycanlı idilər, gərək ətrafindakılardan bir neçə baş üstünə olasan ki, Moskvada, Rusiyada o hörməti qazanınan. O boyda sovet dövlətinin Neft Nazirliyində əvvəlcə birinci müavin işləyən, sonra da gedib qaz sənayesi naziri olasan. Bu, elə də asan məsələ deyildi. Ona görə də biz belə soydaşlarımızla fərqli etməliyik. Orucovun irəli getməsinin səbəblərindən biri Baybakovun orada olması idi. Baybakov Orucovu yaxşı mütəxəssis kimi tanıdığı üçün onu çəkib Moskvaya apardı. Eyni zamanda bunların bacarığı, gördükleri işlər... Fərman isə institutu qurtarıp getmişdi Sibirə. Orda da öz ağılı, zəhməti, işi ilə yüksəlmişdi.

Neft sənayesi elə idi ki, bizim mütəxəssislər tacirəliydi. Mən özüm Azərbaycanda işləyirdim. Mən özüm Moskvada mənə de çox hörmət edirdilər. Məni SSRİ üzər yataqların işlənməsi sahəsində Mərkəzi Komissiyaının üzvü etmişdilər. Azərbaycana ən yüksək münasibət o oldu ki, 70-ci ildə Xəzərdəki bütün işləri mütəxəssislərimizin təcrübəsini nəzərə alaraq Azerbaycana təşəbbüs ediblər ki, Surqutda qazmani dayandırınsın, dövlətin pulunu və texnikasını boş-boş işlərə sərətəsin. Fərman isə Moskvadan aldığı telegramlara məhəl qoymayıb və işini davam etdirib. Nəhayət, 1961-ci il martın 21-də bizim Novruz bayramımız gündündə Surqutda Fərman Salmanovun rəhbərlik etdiyi kollektivin Megion kəndi yaxınlığında qazlığı ilk quyu 2180 metr dərinlikdə güclü neft fontanı vurub. Az sonra Fərman Salmanovun Ust-Balıq rayonu ərazisində qazlığı ikinci quyu da güclü neft fontanı vurub. Bu dəfə Fərman SSRİ rəhbəri Nikita Xruşşova belə bir telegram göndərib: "Mən nefti tapdım. Bax belə. Salmanov".

- *Xoşbəxt müəllim, Sabit Orucov və Fərman Salmanovla bağlı başqa hansı xatirələriniz var?*

- Moskvada bir gün Sabit müəllimi nazirliyin dəhlizində

bu, başqa məsələ, indi keç icriyə (gülür). Çok səmimi insan idı.

Mən məşhur neftçi-geoloq Fərman Salmanovu da yaxşı tanıyorum. Tanışlığımız tələbəlik illərində başlanmışdı. Azərbaycan Sənaye İnstitunda-ndiki Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində o, məndən iki kurs aşağıda oxuyurdı. 1954-cü ildə Fərman institutu bitirəndə mən artıq Neft Daşlarında işləyirdim. Onu isə Sibirə-Kemerova vilayətə göndərmişdilər. Burada, əvvəlcə Plotnikovski ekspedisiyasının reisi, daha sonra Qrayznenski ekspedisiyasının baş geoloqu vəzifələrində çalışıb. Amma çox keçmədən belə fikrə gelib ki, Kuzbasdə neft axtarışının mənası yoxdur və bu, perspektivsiz bir işdir; Nefti Sibirin başqa regionlarında axtarmaq lazımdır. 1957-ci ildə Fərman Salmanov tekçə işini, vəzifəsini deyil, hətta taleyi təhlükə qarşısında qoyaraq, heç kəsən icazə almadan və heç kəsə xəber vermədən ekspedisiyasını Surquta apardı. O vaxt Moskvada və Kemerovada Fərman Salmanovun bu hərəkətini özbaşınlıq və avantura kimi qiymətləndirib, barəsində cinayət işi açmağa hazırlıq görüblər. Ondan tələb ediblər ki, Surqutda qazmani dayandırınsın, dövlətin pulunu və texnikasını boş-boş işlərə sərətəsin. Fərman isə Moskvadan aldığı telegramlara məhəl qoymayıb və işini davam etdirib. Nəhayət, 1961-ci il martın 21-də bizim Novruz bayramımız gündündə Surqutda Fərman Salmanovun rəhbərlik etdiyi kollektivin Megion kəndi yaxınlığında qazlığı ilk quyu 2180 metr dərinlikdə güclü neft fontanı vurub. Az sonra Fərman Salmanovun Ust-Balıq rayonu ərazisində qazlığı ikinci quyu da güclü neft fontanı vurub. Bu dəfə Fərman SSRİ rəhbəri Nikita Xruşşova belə bir telegram göndərib: "Mən nefti tapdım. Bax belə. Salmanov".

- *Çox maraqlı faktdır...*

- Bir dəfə mən Tümende

niz, eləmi?

- Bəli. Fərman Salmanov dənəsini 2007-ci il martın 31-də dəyişdi. Rusiya və Azərbaycan ictimaiyyəti üçün bu, ağır itki idi. Respublika qəzetlərinde Azərbaycan rəhbərliyinin, elmimizin və neft ictimaiyyəti nümayəndələrinin imzaladıqları nekroloq dərc edildi. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan xalqı adından və şəxsen öz adından Fərman Salmanov qohumlarına və ya xəzinə adamlarına dərin hüznə başsağlığı verdi. Aprelin 3-də isə Moskvadın Vaqankovo qəbiristanında mərhumla vəfat etdi. Prezident İlham Əliyev təşrifatçıları ilə mərasimdə Milli Məclis sədrinin müavini Valeh Ələsgərovla, Sənaye və Energetika naziri Natig Əliyevlə və Rusiyadakı safirimiz Polad Bülbüloğlu ilə birlikdə mən də iştirak etdim. Mərasimdə prezident İlham Əliyevin mərhumun ailəsinə başsağlığı oxundu. Valeh Ələsgərov, Polad Bülbüloğlu və mən mərasimdə çıxış etdik. Tələbəlik illərindən tanıldığım Fərman Salmanov haqqında xatirələrimi söylədim. Qeyd etdim ki, o, dahi geoloq, dahi neftçi və yorulmaz tədqiqatçı idi. O, Sibir, bu sərt və nehəng diyar isə onu səhərləndirdi. Mərasimdə çıxış edən Rusiya nümayəndələri Fərman Salmanovun gözəl inسان və böyük mütəxəssis kimi xatırladılar.

Qeyd edim ki, Rusiya Federasiyasının və müstəqil Azərbaycanın ictimaiyyəti Fərman Salmanovun xatirəsini daim əziz tutur. Rusiyada onun adı neft və qaz yataqlarına, teploxoda, təyyarəye, küçəyə və gimnaziyaya verilib. Surqutda, Salexard və Xanlı-Mansiysk şəhərlərində adı ucaldırıb. Surqut aeroportuna bu görkəmli geoloğun adının verilməsi Rusiya dövləti qarşısında onun xidmətlərinə verilən qiymətin yeni təzahürüdür.

(Müsahibənin daha geniş variantını Musavat.com saytında oxuya bilərsiniz)

□ **Elşad PASHASOV,**
FOTO: "YM"

Adını doğrultmayan adam

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Peşəkarlar çatışmayan yerde, qəhrəmanlar lazımlı olur"

(müdriliklərdən biri)

Qurban Qurbanovun futbol üzrə milli yiğma komandanımızın (milli, lakin yiğma olmayan komandalarımız da vardır) baş məşqçiliyindən istefası heç yaxşı hərəkət deyildir. Pisleyirik. İndi biz onun yerinə kim məşqçi qoymalıyıq? Hami xalqa xidmət eləməkdən, qurban olmaqdan bu cür boyun qaçırsın, bəs axırımız neçə olacaqdır?

Özü də bu, o demək deyildir ki, Qurban müəllim əvəzədilməz, nadir şəxsiyyət idi. Qətiyyən. Bu saat bizdə nəinki öz millimizə, dünyadakı 211 yiğmanın hamisine çatacaq qədər baş məşqçilərimiz vardır. İdmana dövlət qayğısının nəticəsində belənək durum yaranıbdır. İnşallah, gələn il Avroliqanın final mərhəlesi Zabrat stadionunda keçiriləcəkdir. Hər bir rayonda, qəsəbədə, məhəllədə futbol məktəbləri, idman seksiyaları yaradılıb. Parklarda idman qurğuları qoyulub, millət səhərdən-axşamacan toxqarına məşq edir. Hacıqabuldan bizim məhləyə süd-qatıq getirən Xeyransa xala var, hər səhər turnikdə 20 dəfə çəkilib, 15 dəfə salto vurmasa zənbilin ağzını açmaz. Sumqayıtdan xlor getirən Mamed dayı 20 litrlik xlor kanistrlərinin çəçələ barmağında atıb tutur, maşallah.

Uzunçuluq olmasın, bütün bu uğurlu idman siyasetinin əsası hələ orta məktəbdən qoyulur. Misal üçün, bizim uşaqların (üzr istəyirəm) oxuduğu Binaqədi rayon 297 sayılı məktəb var, burda ele gözlə idman dərsləri keçirilir ki, qonşu respublikalardan insanlar baxmağa gelirlər. Ermənistanda məktəblilər futbolu konservaya qabı, içincə əski doldurulmuş corab, fanta butulkası ilə oynayırlar, ancaq bizim uşaqlar dəri topla. Müəllim həttə riyaziyyatı ləğv edib idman keçir. O cümlədən, ərazidə bir hovuz var, "Abşeron" voleybol komandasına vermişdilər, ancaq komandanın qızları dedilər biz istəyirik uşaqlar gelib burda üzmək öyrənsinler. Gözümüz doldu, ağladıq. Yaxşı yadımı düşdü, keçən aylarda bir rayon sakinini televizora çəkmüşdilər, sözləri tərsinə danişdı. Gərək onun haqqında yazım, ləzzətli adam idi. Ya da belə: iltezzəl mada.

Sözümüz canı odur ki, biz Qurban müəllimi eyni zamanda Nəsimi rayon icra hakimi, təhsil nazirine müavin, şeyxin Çexiya üzrə səlahiyyətli nümayəndəsi, İspaniyada Aqrom-un dileri, Mətbuat Şurasında idman jurnalistikasında reketlərə qarşı mübarizə komissiyasının sədri, ombudsman - insan haqqları üzrə müvekkil, Beynəlxalq Banka sədr, BDU-ya rektor və Ukraynada səfir qoymaq istəyirdik, o işe milliye məşqçilikdən boyun qaçırdı. İndi onun cəmi bir vəzifəsi qaldı, "Qarabağ"ın məşqçisi. Yaxşıdır da. Hərəmiz bu cür məsuliyyətdən boyun qaçırsaq, respublikanın işqli gələcəyi necə əldə olunaqdır? Millət gözünü sənə dikir, sən işe rəhmətlək Yaqub müəllim kimi, istəfa verirsən. Bax mən həftədə səkkiz yazınızı niyə yazıram? Kefimdən eləmərəm ki. Xalq tələb edir. Məcburuq. Sən də zəhmət çək, iki yerdə işlə. Camaat nə təhər işləyir? Mənim qonşum var, həftədə 3 gün dəmiriyolunda, 2 gün qazanxanada, 2 gün məktəbdə qarovalı, 3 gün də çayxanada bərber işləyir. Həftədə 10 gün işləyir, xalqa xidmət edir. Hələ yadından çıxmışdır az qala (çox işləyəndə olur belə şeylər), həftənin cüt günləri hamamda kafel vurur, tək günləri isə suvaqcılıq edir. Bayram günlərində onu drel aparatı ilə 3-ün kruqunda körpünün altında görmək mümkündür. Millətin çoxu bu vəziyyətdədir, cünki biz əvəzedilmiş şəxsiyyətlər yurdunuq. Ancaq gör-düyümüz kimi, məsuliyyətdən yaxa qurtarmağa cəhd edənlər də arada-bərədə tapılır. Utanmasan oynamaya nə var? Allahdan buyruq, ağızma quyuq. Sən ağa, mən ağa, zəhməkəşləri kim sağı?

Bizim futbol çempionatı dünyada yegane çempionatdır ki, bütün komandaların bir sponsoru var. Ancaq başqa cür eləsək komanda qalmayacaq. Kefimizdən eləmirik. Məsuliyyətimizi hiss edirik.

Söz açılmışkən, məni çoxdan narahat edən bir məsələni aydınlaşdırmaq istəyirəm. Brilyant xanımın idman problemlərimizə həsr olunan, xalqın məşq ruhunu qaldıran bir mahnısı var: "Gəl girek qol-qola, Biz gedək futbola, Neftçi vursun qola". Bax, orda axırıcı cümləni anlamaqda çətinlik çəkirəm. Düzgün forması "Neftçi vursun qolu" olmalı deyiləm? Məncə hazırda dilimizin düzgünlüyü uğrunda mücadilə başlamışkən buna diqqət etməliyik.

Ermənistanda 9 dekabr kritik parlament seçkiləri arxada qaldı. Ona görə "kritik" ki, bu seçkilər on azı, iki müümə suala aydınlıq getirməlidir: 1. Ermənistən xarici siyaset kursunda ciddi dəyişiklik olacaqmı? 2. Dekabrin 9-dan sonra, böyük etimalla, legitim rəhbər statusu qazanacaq Nikol Paşinyan Qarabağ məsələsində hansı yolu tərcih edəcək - herbi qarşılurma, yoxsa sülh variantını?

Bəlli dir ki, bu iki məsələ təkəcə Ermənistən deyil, Azərbaycanın, Rusiyanın və Qərbin (ABŞ və Avropanın) da diqqət mərkəzindədir. Ona görə ki, həlli uzanan Qarabağ konflikti və İrəvanın üstünlük verəcəyi xarici siyaset kursu bölgədə təhlükəsizliyə, hemçinin global güclərin regional maraqlarına bila vasitə təsir edən iki ciddi faktordur.

Maraqlıdır ki, Ermənistanda seçkilərə sayılı günlər qalmış ABŞ-in özəl analitik şirkəti "Stratfor" ("kölgə keşfiyyat") sensasiyənə biləcək hesabat yayıb. Hesabatda Tramp administrasiyasının Rusiyanı çəkindirmək üçün 2019-cu ildə Şərqi Avropa, Mərkəzi Asiya və Güney Qafqazda öz təsirini gücləndirməyə yönəlik addımlar atacağı bildirilir.

Bizi, əlbəttə ki, ən çox Azərbaycan və Ermənistən yerləşdiyi Güney Qafqaz məraqlandırır. Təhlidlə deyildiyi kimi, Ağ Ev yaxın vəzifə qismində əsas diqqəti Kremlin bölgədəki müttəfiqlərinə - KTMT herbi bloku ("Rus NATO-su") və Avrasiya İqtisadi Birliyi üzvlərinə, öncəliklə də "ən zəif bənd" kimi Ermənistəna ve onunla münasibətlər yaratmağa yönəldəcək.

Amerikalı analitiklər hesab edirlər ki, ABŞ administrasiyası artıq Moskvadan yaxın müttəfiqlərini ondan qoparmaqla onun zəiflədilməsinin zərurılıyını dərk edib və bu yönədə uğur qazanacağına ümidiidir.

Sitat: "Ermənistən bu yaxınlara qədər Rusiyanın ən yaxın müttəfiqi sayılırdı. Amma ora-da "məxməri inqilab" baş verdi. Amerikalılar bundan istifadə edib dərhal öz emissarları Con Boltonu İrəvana göndərdilər. Ermənistən yeni lideri (Paşinyan - "YM") Boltonun Amerikanın İrəvana silah sata biləcəyi haqda teklifinə belə reaksiya verib: "Hökumət bu məsələdə heç bir məhdudiyyətlərle bağlanmayıb. Əger ABŞ-dan yaxşı təklif olsa, biz onu müzakirə etməyə hazırlıq".

Bundan əlavə, KTMT baş katibi Yuri Xacaturova və "Qazprom-Ermənistən" şirkətinə qarşı cinayət işi qaldırılıb. İrəvanla Moskva arasında münasibətlər dərhal gərginleşib".

Bu münasibətlərin seçkilərdən sonra daha da kəskinləşəcəyi gözlənilir. Cünki Ermənistən yeni hökuməti ilə Moskva arasında 8 aydır açıq qalmış, strateji əhəmiyyətli mövzular var və müttəfiqlik münasibətləri indi ən sərt si-

Bakı və İrəvan üçün ortaqlı "Yol xəritəsi" - ABŞ-in sensasiyə planı

Nikol Paşinyana seçim üçün ayrılan vaxt bitir; Ağ Ev Azərbaycan və Ermənistənla bağlı hərəkətə keçir - iddia; Vaşinqton mühəribə astanasında olan iki tərəfi ortaqlı məxrəcə gətirib bölgədə möhkəmləne biləcəkmi?..

naqlardan keçməlidir. Çok şey nistandan fərqli olaraq, Rusiye yəqin ki, N.Paşinyanın qəzəbinə inqilab" zamanı verdiyi vədləri nə dərəcədə tutacağı ilə bağlı olacaq.

Artıq seçkilər bitdiyi üçün Paşinyanın düşünmək və seçim etmək üçün vaxt limiti debitib. Odur ki, indi hami gözləmədədir - həm erməni toplumu və Moskva (Putin), həm de işğalçı ölkə ilə mühəribə vəziyyətində olan qonşu Azərbaycan və Qərb (ABŞ).

Ancaq aydındır ki, forpost Ermənistəni Rusiyanın qoparmaq asan deyil. Birinci ona görə ki, qərbyönüli Paşinyan elində güclü "Qarabağ kartı" olan Kremlin qəzəbinə gelmədən ehtiyat edir. Bunu müdafiə etmək üçün vəxtdır ona çalışır ki, onun bir elindən Rusiya, o birindən isə Amerika (Qərb) tutsun.

Lakin inqilabdan öten 8 ay bunun mümkünülüslüyü or-taya qoyub. Moskva açıq, bir qədər de qəzəbli şəkildə işare vurub ki, "bu variant" keçməyəcək. Yeni Paşinyan artıq legitim hakimiyət başçısı kimi, ya tezliklə seçim eleməlidir, ya da hər şeyi olduğu kimi saxlamalıdır. Sonuncu halda o, öz xalqına verdiyi vədlərə xilaf çıxmış olacaq, müxalifətin elini isə özüne qarşı güclü kontr-arqument verəcək - bunun bütün nəticələri ilə birgə...

Söz yox ki, ABŞ bölgədə Ermənistəni öz tərefinə təşviq etməklə burada balansı geridönəmək şəkildə öz xeyrinə dəyişmək isteyir. Cünki Gürcüstan çoxdan qərbyönüli kurs götürüb. Azərbaycanı isə Ermə-

nistənən fərqli olaraq, Rusiya hansısa müqavilə, öhdəlik bağlamır. Azərbaycan KTMT-nin və Avrasiya İqtisadi Birliyinin üzvü deyil, Rusiyanın forpostu da deyil. Deyildiyi kimi, Moskvanın əlində Ermənistana qarşı güclü Qarabağ riçaqı var.

Bakı isə İrəvandan fərqli olaraq, xarici siyaset kursunu çoxdan şaxələndirib və başlanıslı siyaset aparır. Yeni Azərbaycan Qərb üçün, ABŞ üçün daha açıq ölkədir, özünün əlverişli geosiyasi mövqeyi və qiymətli enerji resurslarına ilə perspektiv əlaqələr baxımdan daha böyük imkanlara və üstünlük'lərə malikdir. Bunu Ağ Evdə, Konqresdə de bildirlər. Avropanın Rusiyanın enerji asılılığını azaltmasında ABŞ-in Azərbaycana verdiyi önem bunun bariz səbütudur.

Keçən həftə ABŞ müdafiə nazirinin müavininin müşaviri Laura Kuperin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətinin Bakı səfəri ikiterəfli əlaqələrin daha bir perspektivini açmış oldu - hərbi-texniki əməkdaşlıq. Bu mənada Kuperin səfəri əslinde Azərbaycan və Ermənistən Amerika silahları təklif edən Boltonun ziyarətinin davamı kimi qəbul oluna bilər.

Politoloq Elxan Şahinoğlu da qəzetimizə açıqlamasında Bakının Amerika silahları almamasını mümkün hesab edib: "Prezident İlham Əliyev dekabrın 4-də ABŞ-in müdafiə nazirinin müavininin müşaviri Laura Kuperin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul etdi. İlham Əliyev görüşdə Azərbaycanla ABŞ arasında əməkdaşlığın müxtəlif sahə-

lərdə uğurla inkişaf etdiyini bildirdi. Qarşılıqlı səfərlərin, o cümlədən ABŞ prezidentinin milli məsələlər üzrə müşaviri Con Boltonun və digər rəsmiyyətin Azərbaycana səfərlərinin münasibətlərimizin inkişafındakı rolunu vurguladı. İlham Əliyev Amerika ilə müdafiə sahəsindəki əməkdaşlıqdan məmənundur. O, ABŞ-in Cənub Qaz Dəhlizine verdiyi dəstəkdən de məmənundur. Növbəti merhələdə Azərbaycan ABŞ-dan hərbi texnika alacağı istisna deyil. Bəlkə də Laura Kuperin Bakıya səfəri məhz hərbi əməkdaşlığı genişləndirmək məqsədi daşıyır. Bunu onuna görüşdə müdafiə naziri Zakir Həsənov da qeyd etdi. Zakir Həsənov onu da bildirdi ki, ABŞ-in qabaqcıl hərbi təhsil müəssisələrinde təhsil alan azərbaycanlı zabitlərin sayının artırılması qərara alınıb".

Göründüyü kimi, ABŞ-la Azərbaycanın six yaxınlaşmaq imkanları böyükdür. Lakin Amerika Azərbaycanla birge Ermənistən da bu prosesə qoşmaq istəyirse, - buna şübhə yox, - o zaman İrəvanın çəkindiyi "Qarabağ kartı"ni Rusiyanın əlindən almaq və Türk-yəni də prosesə cəlb etmək üçün Bakı ilə İrəvanı Qarabağ məsələsində ortaqlı məxrəcə gətirmek barədə düşünülmeli-dir. Əks təqdirdə, Ermənistəni Rusiyanın uzaqlaşdırmaq mümkünsüz olacaq. Demək, Vaşinqtonun Güney Qafqaz planı da, yeni "Yol xəritəsi" de fiaskoya mehkumdur.

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Dünən Ermənistan'da növbədən kənar parlament seçkiləri keçirilib. Yerli vaxtla saat 08:00-də ölkə üzrə 2010 seçki məntəqəsi açılıb. Səsverme 20:00-dek davam edib. Seçkiləri 70 yerli və 32 xarici KIV, həmçinin 8 beynəlxalq və 22 yerli təşkilatlardan müşahidəçilər izleyib.

Ermənistanda Mərkəzi Seçki Komissiyası seçkilərdə iştirak etmək üçün 9 partiya və 2 blok qeydə alıb. Seçkilərdə 11 siyasi qüvvə iştirak edib: "Mənim addımım" və "Biz" blokları, "Milli proqres", "Çiçəklənən Ermənistana", "İşıqlı Ermənistana", "Ermənistana İnqilabçı Federasiyası", "Ermənistana Respublikaçı Partiyası", "Sasna Tzrər", "Vətəndaş qərarı", "Sosial Demokrat", "Xristian-Milliyet" və "Ornat Yerkir" partiyaları. Parlamente düşmək üçün partiyalar 5, bloklar isə 7% toplamalı idilər.

Dünən gün ərzində seçkilərlə bağlı bir sıra məlumatlar yayılıb. Seçkilərdə bir sıra qanun pozuntuları qeydə alınıb.

"Report" xarici mətbuata istinadən xəber verib ki, Lorriyik vilayətinin 22/26 seçki məntəqəsində Nikol Paşinyanın rəhbəri olduğu blokun bülletenləri getirilməyib. Buna görə də seçki məntəqəsində səsverme dayandırılıb. Bildirlir ki, növbədən kənar parlament seçkilərində səsverme zamanı pozuntuların olması barədə yeni xəbərdarlıq siqnalları gəlməyə başlayıb.

Məlum olub ki, Razdanda, 26/14 seçki məntəqəsində müşahidə kameraları işləmir. 13/2 seçki məntəqəsində isə yaxasında bəcik olan naməlum şəxs səsvermə otağına yaşı adamlı daxil olub.

Növbədən kənar seçkilərdə seçici feallığının keskin azlığı da diqqət çəkib. Belə ki, saat 11:00-a olan nəticələrə əsasən seçkilərde 201 min 250 nəfər seçici iştirak edib. Bu da seçicilərin 7.76%-ni təşkil edib. 2017-ci il 2 aprel parlament seçkisi zamanı 11:00-a olan seçici feallığının 13,32% olduğunu xatırladan media isə əhalinin həddən artıq passivliyini qabardıb. Halbuki "aprel inqilabi"ndan sonra əhalinin seçkiyə inaminin artlığı və seçkide dəha aktiv iştirak edəcəyi proqnozlaşdırırsa da, seçkiyə inanınların sayında keskin azalma müşahidə edilib.

Ermənistana baş naziri səlahiyyətlərini yerine yetirən, seçkide "Mənim addımım" bloku ilə iştirak edən Nikol Paşinyan sosial şəbəkə hesabından buna reaksiya verməyə məcbur olub. "Saat 11:00-a əsasən, seçici feallığı əvvəlki seçimlərə görə çox aşağıdır. Bunu da izahi var: əvvəllər "Qazel" və avtobuslar seçiciləri məntəqələrə getirmək üçün resylərini dəyişirdilər, amma indi belə bir şey yoxdur", - Paşinyan qeyd edib.

Paşinyan xalqın demokratik prosesdə feallığı, kütləvi şəkildə onu dəstəkləməsi haqda yaratmaq istədiyi rəyin dağılmasından narahatlığını isə belə ifadə edib: "Ümid edi-

Ermənistanda kritik seçimlər qanun pozuntuları ilə keçdi

Politoloq: "Ölkə bu seçimlərlə sonsuz qarışdırma mərhələsinə qədəm qoyur"

Nəzakət Məmmədova

rem ki, seçicilər, nəhayət ki, rik", - Marukyan bildirib. ayılacaq, qəhvələrini içdikdən sonra öz vətəndaşlıq borclarını yerinə yetirmək üçün seçki məntəqələrinə yollanacaqlar. Bəzi vilayətlərdə çiçkinli hava olmasına baxmayaraq, ümidi edirəm ki, siz evdə oturmaya caqsınız. Mütləq gəlib səs verin və öz hökumətinizi formalasdırın, onuz da indi hakimiyət xalqa məxsusdur".

Saat 14:00-a olan nəticələrə görə isə seçici feallığı 24.53 faizə bərabər olub. Paytaxt İrəvanda bu göstərici 23.53 faiz, ikinci böyük şəhər sayılan Gümrüde 18.22 faiz, Vanadzorda isə 24.21 faizə bərabər olub.

"İşıqlı Ermənistana" Partiyasının nümayəndəleri seçimlərin gedisi ilə bağlı bir sıra narahatlıq doğuran xəbərlər alıblar. Həmin informasiyalar operativ şəkildə polise çatdırılıb. Axar.az xəbər verir ki, bu sözü ləri partyanın rəhbəri Edmon Marukyan deyib.

"Sikayətlər var. Bizə müxtəlif bölgelərdən müxtəlif fikirlər gelir. Biz hazırda velosiped istira etmirik. Bizim etibarlı simalarımız var, biz bir-birimizə və digər iki partiyaya güveni-

nin məlumatlarına görə, Paşinyanın "Mənim addımım" bloku 69,4 faiz, Respublikaçılar Partiyası 1,3 faiz, Daşnakşütün isə 1,2 faiz səs topuya bilər: "Ermənistana Respublikaçılar Partiyası seçkiqabağı bəyanat yayıb. Lakin keçmişdə səhv buraxıldıığını etiraf edən bu sənəd daha çox seçicilərlə vidalaşmaya bənzeyir. Hər kəs Paşinyanın qalib olacağını bilir, o cümlədən da onun rəqibləri. Təbii ki, Paşinyanın hakimiyətə gəlməsi Rusiya və İran üçün yaxşı heç ne vad etmir. Doğrudur, Fransa son dövrlərde Ermənistana üzərində nüfuzundan istifade edərək Avropa Birliyinin nümayəndəsi qismində ABŞ-in Ermənistandan istifade etməklə şimaldan İrana qarşı keçirilən növbədən kənar parlament seçimlərinə qatılaraq səsverme hüququndan istifadə edib. Jurnalistlər seçki ilə bağlı ondan münasibət öyrənməye çalışılar da, Sərkisyan "men size müsahibe verməyəcəyəm" deyərək seçki məntəqəsini terk edib. Eks-prezident öncəki seçimlərdən fərqli olaraq, bu dəfə səsverməyə xanımı ilə deyil, tək gəlib.

Ermənistanda bu seçimlərdən ekspertlərin gözənlətileri müxtəliflik təşkil edib. Seçkilərin Rusiya və Qərb üçün ciddi önem daşıdığı əvvəlcədən məlum idi. Region və xüsusi Azərbaycan üçün düşmən olkedəki seçki nəticələrinin mühüm əhəmiyyət kəsb edib-ettəməsi yönündə fikirlər müxtəlidir.

Politoloq Nəzakət Məmmədova "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, "GALLUP" beynəlxalq sorgu araşdırmları mərkəzi-

nistanın müxtəlif güc daireləri uğrunda bölünməsinə səbəb olacaq. Əvvəller bu, yalnız Rusiya və onun icazə verdiyi dərəcədə İran idisə, indi isə bu Avropa Birliyi və ABŞ-dir. ABŞ Ermənistanda Rusiya, Avropa Birliyi və İranın birgə ittifaqının təsirinə qarşı mübarizə aparmalı olacaq. Paşinyanın hakimiyətə gəlib ölkəsinin qapılarını Rusiyaya bağlayıb, ABŞ-a və Avropa Birliyine açması təkəcə Ermənistanda deyil, bütün Cənubi Qafqazda güctarazlığını dəyişməkdədir. Rusiya hegemon mövqeyini itirib ABŞ-a qarşı Avropa Birliyi ilə birləşmək məcburiyyətdədir. Biz bunu təkəcə Ermənistanda deyil, Gürcüstanda da müşahidə edirik. Artıq Gür-

ABŞ-in nezətində olan İrevanla Rusiyadakı bəzi dairələrin nəzarətində olan Xankendi rejimi arasında qarışdırmanı artırıcaq. Bundan başqa, İranın Ermənistandan istifade etməklə, öz töbii qaz resurslarını Qara dəniz vasitəsilə Avropa-ya çıxarmaq planları elə Qara dəniz sularına qərq olacaq. Üstəlik, Qara və Azov dənizlərində Rusiya və Ukrayna arasında gedən mübarizə və NATO gəmilərinin Qara dənizdə görünməsi nəzəre alınırsa, bu plan artıq iflasa uğramış saylı bilər. Paşinyan Ermənistani Köçəryan və Sərkisyan Ermənistandan iqtisadi inkişaf və demokratiya göstəricilərinə görə fərqlənməyəcək. Sadəcə, ölkə bir qüvvələrin

nezərindən başqa qüvvələrin nəzarətinə keçəcək və daxili siyasi qarışdırma, hakimiyətdən uzaqlaşdırılmış qüvvələrin revanş planları, Paşinyanın hakimiyətinə qarşı təxribat-pozuculuq, hətta gələcədə silahlı qiyam baş verə bilər. Ermənistana bu seçimlərlə sonsuz, ucu bucağı görünməyən qarışdırma mərhələsinə qədəm qoyur. Hətta Paşinyanın dediyi kimi avtomatizmən demokratiyaya kecid olsa belə, Ermənistana buna kifayət qədər resursu çatmayıcaq".

Politoloq onu da qeyd etdi ki, müstəqil olmayan ölkə heç zaman həqiqi demokratik olma bilər: "Problem Paşinyan, yaxud başqa bir siyasetçidən olmaqdan daha çox, Ermənistanın potensialı ilə iddialarının uyğun olmamasındadır. Paşinyan yox, hətta demokratiyanın baniləri də hakimiyətə gelse, vəziyyət çətin ki, düzələ. Çünkü problem Ermənistən cəmiyyətində, onun işgalçi təffüküründə, həqiqi demokratiyaya hazır olmamaqdır, orta əsər düşüncəsində ilisib-qalmadıqdadır. Demokratiya qurmaq potensialı olmayan ölkədə demokratiya vədləri isə boş və mənasız vaxt itkisindən başqa bir şey deyil".

Qəzet çapçı gedərkən səsvermənin ilkin nəticələri məlum deyildi. "Ermənistanda keçirilən növbədən kənar parlament seçimlərinin nəticələrinin elanına gecə yarısından etibarən başlanılaçaq". Bu barədə Ermənistana MSK-nin İnformasiya Texnologiyaları idarəsinin rəhbəri Yelena Ayvazyan bildirib.

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Hərəyə öz dastanı

Sevinc TELMAN QIZI
 s.qurbanova@gmail.com

Bu həftə “qadına hücum” həftəsi idi deyəsən. Daim təzyiqə, aşağılanmaya, istismara... məruz qalan azərbaycanlı qadınların ikisi barədə həftə içinde elə xəbərlər yayıldı ki, ellikcə onu müzakirə etdi. “Ayib olsun”lar, “Asilsin, kəsilsin”lər havada uçuşdu bir neçə gün. İctimai çayxanamız olan Facebookda hərə bir dar ağacı qurmuşdu: asılıq qadınları bir-bir ora sürükleyirdi...

Birincisi və daha çox səs gətirənindən başlayaqq. Biz ona “saçı kəsilən qadının dastanı” deyirik öz aramızda. Təxminən, kərpikəsən kişinin dastanı kimi. Sonuncu necə iibrətlik mesaj verirəsə, saçı kəsilən, keçən edilən qadın da eynidir. Olay ümumən cəmiyyətin simasını göstərdi, insanlarınımızın içindəki ibtidai duyuları üzə çıxardı, ictimai tərəzimizdəki eqrəbəri aşkarladı bir sözlə... Özümü tərifləmək kimi çıxmışın, olay üzə çıxandan onun bütün tərəflərini danişdırıb, oxuculara çatdırıldı. Hər iki tərəf: xəyanət edən, edilən, edənin və edilənin yaxınları... Aşağı-yuxarı da mənzərə aydın oldu. Təbii, istintaq kimin nə qədər günahı olduğuna sonda qərar verecək. Bəzi çoxbilmək köşə yazarlarından fərqli olaraq, bəndəniz düşnür ki, eger cəmiyyətdə polemikalara səbəb olan, onun fikirlərini kəskin şəkildə iki yere bölen bir olay varsa, ondan yazılımalıdır. Özü də tərəfsiz şəkildə. Parisdə “sarjiletilərin” aksiyası, parlamentdə bündə müzakirələrinin son durumu necə önemlidirsə, bu da ele. Hərəsinin öz yeri. Saytda bu müsahibələrin oxunma faizine baxıb, nə demək istədiyimi anlaya bilərsiz.

Hə, nəyi deyirdik? Deyirdik ki, anaların ayağının altın-də cənnət olması ilə bağlı yayılan klişəni bir kenara qoymaq lazımdır. Heç də ana olmaq insanları mələkləşdirmir, müqəddəs etmir. Amma bir insan övladı da digerini ona xəyanət edib deyə, qeyri-insani şəkildə cəzalandırıbmamalıdır. Unutmalı, iqnor etməlidir məsələn. Amma mənim bu olayda bir ailənin daxilində baş verən xəyanət hekayəsindən daha çox cəmiyyətin fikirləri maraqlandırıldı. Savadına, intellektinə güvəndiyim neçə-neçə adam xəyanətin cəzasız (üstəlik, fiziki cəzasız) qalmamalı olduğunu dedi. Cəzalanmanın sərtliyi ilə bağlı bəyanat səsləndirdi. Məlum oldu ki, əksəriyyətin içinde “arvadını keçən edən kişi” oturub. Məqamını gözləyir sadəcə. Bu gün başına belə sarsıcı olay gəlməyib, amma nəqliyyatda maşınına, bankomatın qabağında özüne yol verməyən adamı dərhal keçən edəcək potensiala sahibdir. “Niye də yox” deyib, öz aləmində elmi arqumentlər də getire bilər ortaya.

İkinci olay nədir? Yenə, yenidən, bir daha Zamirə Hacıyeva. Məlum oldu ki, xanım 10 ilə 109 milyon 140 min dollar xərcleyib. Ətri, bu pulları qazanan - indi necə qazanması başqa səhbətin mövzusudur - türmədə ac qalıb. “Təsəvvür edin, həftədə bir dəfə yemək qəbul edirlər. Əger soyuducu yoxdur, bu, o deməkdir ki, bir gün yeyib, 6 gün ac qalmalısan” - Bunu da məhkəməde Cahangir Hacıyev deyib. Düşünün, qadın Londonun bahalı restoranlarında bir boşqab yeməyə yüzlərlə paund verir, amma ər bir gün yeyib, 6 gün ac qalır. Yazarımız Elşən Balaxanlı yazıya orijinal bir başlıq da qoyub: “Təzadlı Hacıyevlər - biri Londonda itlə gəzir, digəri “it günün”dəki məhbəsədə cəza çəkir”. Doğrudur, əslində. Amma mən də soruşuram: kimin günahıdır bu mənzərə? “Nə tökərsənə aşına, o da çıxar qaşığına” deyilmə? Alma məzlumin ahını...səhbətine bənzəmirmi? Cahangir Hacıyev nə qədər insanların hüququnu tapdayıb, pullarını mənimseyib, eyni münasibəti indi ən yaxındakından, arvadından görür. İlahi ədalət deyib, yekunlaşdırıq səhbəti istərsəz.

Ətrafdan arada-bərədə yüksək feminist sevincləri ni də dinləsek, məlum olur ki, bu ölkədə kişi hüquqlarının pozulmasını görmək onları sevindirir. Yenə, hər gün qadına qarşı şiddet, zülm, xəyanət, hüquq pozuntusu xəbərlərini oxumaq yerinə, bir neçə dəfə kişilərin zərərəkən olmasını oxumaq təsəlli imiş. Halbuki təsallini belə hadisələrdən tapmasaq daha yaxşı olardı. Sosial haqsızlıq, pozulan hüquqlar, yaşama qayğısı, pul hərisliyi ilə bir-birimizin canına düşdükəcə bu “dastanlar”dan da canımız qurtarmayacaq...

Son dövrlər yol təmizləyən qadınların avtomobil vurması hallarına tez-tez rast gelirik. Sonuncu belə hadisə dekabrın 6-da Heydər Əliyev prospektində “Bağırov” köpusünün yaxınlığında yaşandı.

Bələ ki, süpürgəçi işləyən 1965-ci il təvəllüdü Müradova Almagül Pirağa qızı avtomobil vurması nəticəsində ağır xəsarət alıb. Vəziyyəti ağır olduğu üçün o, 3 sayılı şəhər kliniki xəstəxa-

“Süpürgəcilerin maşınla vurulmasında sürücüler də günahkardır”

Nəqliyyat eksperti küçə süpürənlərin həyatını necə qorumağın yolunu göstərdi

nasının reanimasiya şöbəsinə yerləşdirilib, bir gün sonra dünyasını dəyişib.

İndiye qədər bu cür bədbəxt hadisələrin qarşısını almaq üçün dövlət tərəfindən bir sıra tədbirlər görüllüb. Son görülən tədbirlərə qısa da olsa nəzər salaq:

Bu ilin aprel ayında Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin rəhbərliyi tərəfindən magistral yollarda, küçə və prospektlərdə təmizlik işləri aparan şəxslər üçün yeni geyimlər hazırlanıb. İşıqlı və işıqqaytaran funksiyası olan həmin jiletler 500 metrə qədər məsafədə aydın görünür. Bu geyimin hazırlanmasında məqsəd təmizlik işçilərinin xüsusi ilə erkən saatlarda yolları süpürərkən sürücülər tərəfində vurulması faktının qarşısını almaq idi.

Bildirildi ki, magistral yollarda, küçə və prospektlərdə təmizlik işləri aparan şəxslər üçün yeni geyimlər paytaxtın bütün rayonlarında kommunal işçilərin işlədiyini göstərən xüsusi nişanlar qoymayıldı. Eləcə də eyni ayda yol təmizləyən maşınlar getirildi. Xəber yayıldı ki, Rusiyanın “Yaroslaviç” İstehsalat Müəssisəsi “KDM76-15” “Yaroslaviç” 5 ədəd kommunal-yol maşınlarının növbəti partiyasını Azərbaycana yola salıb. “KamAZ-65115” şassisində

quraşdırılmış bu maşınlar əksər ölkələrində bu fəaliyətə məhkəm örtülü asfalt yollarda xidmət üçün nəzərdə tutulub və heç bir mövsümi məhdudiyyətləri yoxdur. Onlar həm şəhər, həm də şəhərtrafi yollarda istifadə oluna bilər.

“Yeni Məsəvət”a danişan nəqliyyat üzrə ekspert İlqar Hüseynli bildirib ki, ilk növbədə işe götürmə zamanı yaş mehdudiyyəti tətbiq edilməlidir: “Görürük ki, işe götürünlərin əksəriyyəti yaşı qadınlardır. O qadınların sağlamlıq durumu, fiziki imkanları da hadisədən yayınmağa imkan verməyə bilər. Ümumi götürəndə, həm də iş rejimi ilə bağlı da təşəbbüslerde fərqli məqamları seçmək lazımdır. Yaxşı olar ki, bu fəaliyyətlə məşğul olan insanların böyük əksəriyyəti səhər, ala-toran vaxtı deyil, günün ikinci hissəsində, nəqliyyat vasitələrinin prospektlərdə sürətinin da-

ha aşağı olduğu ərəfədə işe cəlb etsinlər. Burada sərf olaraq texniki prosedurlara diqqət ayırmalı. Deyim ki, dönyanın günah var: “Onların cəzalanması bu məsələnin qarşısı-

nın alınmasına kömək etmir. Çünkü sürücü ilk növbədə hadisədən yayınır və onu sonradan aşkarlamaq çətin olur. Eyni zamanda bir çox hallarda günahkar kimi işçilər öne çekilir. Bu məsələlərdə qanunvericilik sərtləşdirilməlidir. Qəzanı törədən sürücülerin cəzalandırılması üçün daha sərt mexanizmlər tətbiq olunmalıdır. Eyni zamanda burada həm də o xidməti həyata keçirən, bu işə cavabde olan dövlət orqanlarının məsuliyyətini artırmaq gerekdir. Hesab edirəm ki, təmizlik işlərini həyata keçirən xidmətçilərin günün ala-toran vaxtı işə cəlb edilməsi, Əmək qanunvericiliyinin pozulması kimi dəyərləndirilməlidir. Bəlkə də onların iş müddətini daha çox günün ikinci yarısına keçirmək mümkün olar. Dünyanın əksər ölkəsində bu işləri görmək üçün kiçik maşınlar tətbiq edilir. Həmin maşınları bir sürücü idarə edir və yolu rahat şəkildə təmizləyir. Nəticədə burada əl eməyi minimuma endirilir. Azərbaycanda əksər prospektlər əl eməyi ilə təmizlənilər ki, bu da bir problemdir. Eyni zamanda təklif edirəm ki, prospektlərimizin işıqlandırılması məsələsinə də diqqət edilsin. Bəzi prospektlərimizdə işıqlanma normaldır. Bakının əksər prospektlərində işıqlanma sistemi doğru-dürüst qurulmayıb. Saat 3-4-dən sonra müşahidə edirəm ki, müxtəlif prospektlərdə işıqları söndürürələr. Bu, doğru addım deyil. Bütün bu kimi faktorlar ölkədə belə bədbəxt hadisələrin yaşanmasına gətirib-çıxarırlar. Qeyd etdiyim təkliflər gerçəkləşdirilsə, hesab edirəm ki, təmizlik işlərini aparanların ölüm halıları minimuma enər”.

□ **ƏLİ RƏİS,**
“Yeni Məsəvət”

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münəqşəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Dünən İşgalçi Ermənistanda növbədənənar parlament seçkiləri keçirilib. Bu, o deməkdir ki, Dağlıq Qarabağa dair damışqlarda İrəvanın seçki bəhanəsi artıq əldən çıxır və sülh prosesini, atəşkəs rejimini süni suretdə uzatmaq Ermənistən rəhbərliyi üçün daha asan olmayıcaq. Söz yox ki, yeni hökumətin formallaşması müəyyən vaxt aparacaq. Ancaq uzağı, bir ay və ya ayyarından sonra yeni-köhnə hökumət, seçki təhlükəti "qayıçı" sündən qurtulub Qarabağ məsələsində konkret mövqe ortaya qoymalı olacaq.

Hələlik isə bu mövqe qeyri-müyyəndir. Çünkü bir yan dan erməni baş nazi əvezi Nikol Paşinyan birbaşa danışqlara Qarabağdakı separatçı rejimi də qoşmağa çağırırsa, ikinci yandan bu tələb-təklif Bakı tərəfindən rədd edildiyi halda Azərbaycan rəhbəri ilə ən yüksək səviyyədə temasə girir, Qarabağ müzakirəleri aparır. Bununla da hazırlı formata qəbul etdiyini nümayiş et-

dirir. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev və Nikol Paşinyan arasında Düşənbədə əldə olunan şifahi anlaşmanın bir anlamı da budur.

Qeyd olunduğu kimi, ola bilsin, Qarabağ məsələsinə yanaşmada müşahidə edilən qeyri-müyyənlilikdə seçki amili də az rol oynamır. Ancaq parlament seçkiləri artıq arxadadır və indi təkcə erməni xalqı deyil, regional və qlo-

Qarabağa köçürürlən ermənilər qacır - "Orada yaşamaq dəhşətdir..."

Ermənistən işgal etdiyi Azərbaycan ərazilərinə erməniləri köçürməyə davam edir. Lakin Azərbaycan torpaqlarına köçürürlən ermənilər ciddi problemlərə üzüşür (Publika.az). Problemlərlə üzüsənlərdən biri də Arzakanian ailəsidir. Bu ailə İrəvanandı Qarabağa köçürülmə programı çərçivəsində 2007-ci ildə işgal olunmuş ərazilərə gəndərilib. Ailə ata-ana və iki oğuldun ibarətdir.

"Epress" saytı yazar ki, program çərçivəsində ailəyə 3 otaqlı mənzil verilib. Müqavilədə bildirilir ki, evi özəlləşdirmək üçün ailə üzvlərindən biri ən azı orada 10 il yaşamalıdır. Lakin 2017-ci ildə 10 il tamam olanda evi Arzakanian ailəsindən alaraq başqa ailəyə vermək istəyiblər. Onlar məhkəməyə müraciət etslər də, şikayətləri rədd olunub. Əsas getirilib ki, ailə müqaviləni pozaraq 10 il müddətində 3 ay həmin evdə yaşayıblar.

Ana Elvira Arzakanian danışır ki, Qarabağda yaşamaq dəhşətdir. "Bir yataqxanada 8 ailə yaşayır. Bizi Qarabağa aparanda müsbət vədlər verirdilər. Danışıldır ki, sizin yaşamağa evinizi, işiniz və kənd təsərrüfatı ilə məşğul olmağa imkanınız olacaq. Lakin eksi oldu. Bizim ailədə üç nəfər mülliim işləyir. Məktəbdə dərs saatlarını azaltdılar, yeni mülliimlər getirdilər və onlara yeni ev tikmədilər, əvəzində yataqxanada məskunlaşdırıldılar. Bu, yaşamaq deyil, mağaza, nəqliyyat yoxdur. Sənə verilən evi əlindən almaq üçün bir zəng yetərlidir. Sadəcə, dəhşətdir", - deyə erməni qadın bildirib.

Ermenistanın dekabr seçimləri - Qarabağı nə gözləyir?

Politoloqlardan seçki sonrası gözləntilər:
"Danışqlar o vaxt nəticə verəcək ki..."; "Azərbaycan 2019-cu ildə ərazi bütövlüyünə qovuşmalıdır"

bal güclər də Paşinyandan real mövqe, real fəaliyyət gözləyəcək - o cümlədən Dağlıq Qarabağ ixtilafının həll perspektivinə baxıشا. Əger bu yanaşma əvvəlkilərdən - Serj Sərkisyan və Robert Köçəryan dönməmindəkindən fərqlənməyəcəkə, o zaman Ermənistən və erməni xalqının durumu da o vaxtkından ciddi fərqlənməyəcək. "Qarabağ düyüyü" yenə açılmamış qalacaq, vəd olunan köklü islahatlar isə reallaşmayıcaq. Çünkü bu iki məsələ bir-birine qırılmaz şəkildə bağlıdır - Ermənistən inqilabçı rəhbərliliyi bunu hələlik yaxın buraxmasa da.

Bəs mövcud vəziyyətdə və Ermənistəndəki seçki sonrası dönəmdə rəsmi Bakının atacağı addımlar nədən ibarət ola bilər? Politoloqların bu xüsusda şərlərini təqdim edirik.

"Ermənistən mövqeyi qeyri-müyyəndir". Bu sözü axar.az - a açıqlamasında politoloq Əhəd Məmmədli deyib. O, Nikol Paşinyanın seçki-qarabağ təhlükətindən beynəlxalq siyaset məsələlərində özünü ehtiyatlı aparmasına diqqət çəkib: "Belə görünür ki, Paşinyan antiras addımlar atmaqdan çəkinir. Rusyanın sabotajı və provokasiyalardan ehtiyatlanır. Sorğularda Paşinyanın rəhbərlik etdiyi partiya açıq-aşkar favorit göstərilir.

Sorğulara inansaq, Paşinyan parlamentdə böyük üstünlükle qələbə qazanacaq. Ona görə o çəlşir ki, seçkiləri sakit şəraitdə yola verib, sonra həm daxili, həm xarici siyasetdə aktiv fəaliyyətə keçsin".

Politoloq vurgulayıb ki, yenidən erməni iqtidarına rəsmi Bakı heç bir illüziya bəsləməməlidir: "Eynən gözənlənən rus-erməni qarşidurması üzərində planlar qurmamalıq. Azərbaycan Rusiya və Rusiyası 2019-cu ildə öz ərazi bütövlüyünə qovuşmalıdır. Bu də planları mümkin deyil. Yeni Azərbaycan Ermənistəni də dənisiqlərlə mənəsiz qarşılıqlı kompromislərənən bəhs edilir. Azərbaycanın kompromis limiti çoxdan bitib, hər şey Ermənistən dənisiqlərlə prosesində tutacağı mövqedən asılıdır".

Qeyd edək ki, öten həftə Azərbaycan və Ermənistən rəhberlərinin de qatıldığı MDB dövlət başçılarının Sankt-Peterburq görüşündə Qarabağ mövzusuna da toxunulub. Bundan eləvə, N.Paşinyan deyib ki, prezident İlham Əliyevlə qısa təmasda əsirlərin və saxlanılanların "hamını həmiyə" prinsipini ilə deyisidirmək barədə Bakının təklifindən de dənisiqlər.

Sabiq dövlət müşaviri Qabil Hüseynli bu faktları müsbət qiymətləndirir. Onun fikrincə, dənisiqlər prosesinə Paşinyanın da qoşulması məsələnin kifayət qədər ciddi bir müstəvidə müzakire edilməsindən xəbər verir: "Tərəflər

təmas xəttində atəşkəsin qorunması barədə Düşənbədə əldə edilmiş şifahi razılaşmanın bir daha vurğulayıblar. Söhbət əsnasında qeyd olunub ki, atəşkəs rejiminin möhkəmləndirilməsi əsla münaqişənin dondurulması və ya status-kvonun saxlanması anlatına gelməmelidir. Bu, o deməkdir ki, Rusiya dənisiqlər prosesinin intensivləşməsinin tərəfdarıdır. Çünkü Moskva dənisiqlər prosesində və problemin həllində aparıcı roluunu itirmək istəmir.

Məhz bu səbəbdən Rusiya hər iki tərəfi dənisiqlər prosesində dəhəl fəal iştiraka etməyə çağırır. Doğrudur, İrəvanın mövqeyi hələ də kifayət qədər formallaşmış deyil və tərəddüdüdür. Çünkü konstruktiv dənisiqlərlə can atma hiss olunmur, lüzumsuz və mənəsiz qarşılıqlı kompromislərənən bəhs edilir. Azərbaycanın kompromis limiti çoxdan bitib, hər şey Ermənistən dənisiqlərlə prosesində tutacağı mövqedən asılıdır".

Politoloqa görə, Qarabağla bağlı müzakirələrin yeni mərhəlesi o zaman səmərəli nəticə verəcək ki, dənisiqlər prosesi beynəlxalq hüquq normalarına uyğun aparılacaq və Azərbaycanın ərazi bütövlüy məsələsi mübahisə predmeti olmayacağı. "Azərbaycanın Dağlıq Qarabağa öz ərazi bütövlüy çərçivəsində təklif et-

diyi status rəsmi Bakının dənisiqlərə kifayət qədər konstruktiv mövqe tutduğun əyani nümayişidir. Seçim Ermənistənidir. Hadisələrin nece cərəyan edəcəyi xeyli dərəcədə İrəvanın bundan sonra probleme yanaşmasından asılı olacaq".

Bu, şübhəsiz ki, belədir. Əger ermənilərin mandat verdiyi, dəsteklədiyi, "demokratik" adlandırdığı yeni hakimiyət də Qarabağ məsələsində konstruktiv mövqe tutmaqdən uzaq olacaqsə və üstəlik, bu mövqe erməni toplumunda müdafiə ediləcəksə, demək, Ermənistənda sülh istəyən, Azərbaycanla problemi dinc yolla nizamlamaya qadir siyasi qüvvə yoxdur. Qalır tək yol - müharibə. Bu mənada 2019 - böyük ehtimalla yəqinleşme ilə olacaq.

Xatırladaq ki, Azərbaycan Qarabağ məsələsində gedə biləcəyi en böyük güzəti çoxdan elan edib - bölgə ermənilərinə en böyük məxtəriyyət statusu vəd edib. Bundan o yana güzət olmayıacaq, ərazimizdə ikinci qondarma erməni dövlətinin yaranmasına heç vaxt izin verilməyəcək. Ermənistəndə xalq və siyasi elita nə qədər tez heç vaxt gerək-leşməyəcək arzularla yaşamağa son verib reallıq hisslerini qayıtsa, bir o qədər özləri üçün yaxşı olar...

Parisdəki "Azərbaycan evi"nin rəhbəri: "Azərbaycanlılara təhlükə yoxdur"

"Həzirdə Fransada vəziyyət dəyişməz olaraq qalır. Hökumətin təklifləri ilə "sarı jiletli"lər razılığa gəlməyiblər. Təbii ki, bu baxımdan gərginlik davam edir". Bunu Modern.az-a açıqlamasında Parisdəki "Azərbaycan evi"nin rəhbəri, Azərbaycan Dostları Assosiasiyasının baş katibi Mirvari Fətəliyevə Parisdəki iğtişaşları şorh edərkən deyib. O bildirib ki, bəzi etirazçılar ne istədiklərini belə bilmirlər.

"Sarı jiletli"lər adı altında istər sağçı ekstremistlər, istərsə də qatı milliyetçilər Parisdəki asayışı pozurlar. Bunlara həm də dağıcı qüvvələr demək olar. Bu da məsələni daha da ağırlaşdırır. Bəziləri ne istədiklərini artıq bilmirlər. Sadəcə, dağıtmaqla məşğuldurlar. Bu da insanlarda qorxu hissi yaradır".

Mirvari Fətəliyevə iğtişaşlardan danışarkən azərbaycanlıların təhlükəsizliyini də vurğulayıb. "Azərbaycanlıların iğtişaşlarında hər hansı təzyiqə məruz qalmamasına gəlinçə, deyib lərəm ki, bir neçə gün qabaq Azərbaycanın Fransadakı səfirliliyi bu barədə məlumat vermişdi. Həftənin şənbə və bazar günü evdən şəhər mərkəzinə çıxmamaq tövsiyə edilib. Öncədən edilən xəbərdarlığın nəticəsi olaraq azərbaycanlılar üçün hər hansı təhlükə yoxdur. Əlbəttə, iğtişaşlar əsasən Parisin mərkəzində baş verir. Şəhərdən kəndə həyat öz axarı ilə davam edir. Ümumilikdə siyasi baxımdan gərgindir. Gərginliyin ne vaxt bitəcəyi isə məlum deyil".

Xatırladaq ki, benzən qıymətinin artmasına qarşı çıxan "Sarı jiletli"lər hərəkatının etirazları 17 noyabrdə başlamışdı. Kütəvi aksiyalar nümayişçilərin polisle toqquşmalara səbəb olub, avtomobilərin, dukanların və bankların məhv edilməsi ilə müsayiət olunur.

KTMT dərsinin ardınca Nikola Astana zərbəsi

Ermənistannı KTMT-də baş katiblik vəzifəsinə özündə saxlamaq siyaseti iflasa uğradı. Bunu axar.az-a Avrasiya İqtisadi Birliyinin Sankt-Peterburqda keçirilmiş iclasının yekununu şorh edən politoloq İlqar Vəlizadə deyib. Eksperti bildirib ki, Ermənistən siyasi hakimiyəti məhz təcrübəsizliyi ucbatından KTMT-nin aparıcı dövlətlərinin yarım il ərzində verdiyi mesajları nəzərə almadığı üçün bu cü pisin vəziyyətə düşdü:

"KTMT dövlətləri bununla da Ermənistana ciddi bir dərəvermiş oldular. Bu, Ermənistən növbəti məglubiyyətidir. Belə ki, üzv dövlətlər Ermənistənən baş nazir əvəzi Paşinyanın rəyini nəzərə almadan qərar qəbul edəcəklər və nəticədə təşkilatın yeni baş katibi Belarusdan olacaq".

Politoloq KTMT "təcrübəsinin" Ermənistənən Avrasiya İttifaqı daxilində özbaşına hərəkət etməməsi üçün bir dərs olacağını bildirib: "Ermənistən gələn il Avrasiya İttifaqına sədrlik edəcək. Burada maraqlı bir məqam var. Ermənistənən sədr olmasına baxmayaraq, ilk zirve toplantısı Astanada keçirilecek. Bu digər Avrasiya ölkələrinin Ermənistənən cari siyasetində narahatlığını göstəricisidir. Avrasiya İttifaqının ilk iclasının İrəvanda deyil, məhz Astanada planlaşdırılması Ermənistənə öz yerini bilmesi ilə bağlı daha bir ismarişdir. Paşinyanın səmmitdə iclaslardan birinin İrəvanda keçiriləcəyinə ümidi etdiyi bildirməsi o deməkdir ki, Nikol da səhvinə başa düşür və tamamilə üzvlüyünü itirməmək üçün bu məsələdə iddiyalı deyil".

Türkiyə prezidenti Recep Tayyib Ərdoğan Rusiya lideri Vladimir Putin'dən Qara dənizdə, Kerç boğazında saxlanılan ukraynalı dənizçiləri sərbəst buraxmasını xahiş edib. Bu barədə Ərdoğan jurnalistlərə açıqlamasında bildirib.

rine yetirilib-yetirilməyəcəyi maraq doğurur. Politoloq Əhəd Məmmədli hesab edir ki, əger həbs edilən dənizçilər türk və ya Krim türkləri olsayıdı, Putin Ərdoğanın xahişini yerine yetirərdi: "Zətən bu yaxınlarda Putin Ərdoğanın xahişini yerine yetirərək Krim türklərini azad etmişdi.

da vasitəci kimi çıxış etməsi müsbət haldır. Putinin bu dəfə ukraynalı hərbçiləri buraxıb-buraxmayacağını yaxın zamanlarda daha dəqiq müşahidə etmək olar. Fikrimə, gec-tez bu hərbçilər buraxılacaq. Sadəcə, Putin onların həbsini maksimum dərəcədə uzadıb yeni rıçaq kimi istifadə edir. Ərdoğan

hişini yerine yetirməyə qərar versə belə, çalışacaq ki, ondan nəsa alıñ. Ərdoğan-Putin-Poroşenko üçtərəflə danişqollarının nəticəsindən çox şey asılı olacaq. Ərdoğan ukraynalıları buraxdırıb bilse, bu onun imicinə müsbət təsir edəcək. Buraxımasa, Türkiye-Rusya münasibətləri eyni səviyyədə davam

Putin dostu Ərdoğanın xahişini yerinə yetirəcəkmi?

Əhəd Məmmədli: "Ərdoğan ukraynalıları buraxdırıb bilse..."

"Hadisədən sonra mən hər iki tərəfə, prezidentlər Putin, sonra Poroşenko ilə telefonla danışdım, daha sonra isə biz bu məsələni Rusiya prezidenti ilə Argentinada ("G20" sammitində) müzakirə etdik. Dənizçilərin azad edilməsi barədə Poroşenkonun istəklərini Putina çatdırıldım. Ondan xahiş etdim. Hadisələrin inkişafını gözləyəcəyik və ümidi edirəm ki, onlar bu xahiş müsbət qarşılıyacaqlar. Bildiyim qədər ilə indi hadisə ilə bağlı araşdırma aparılır. Araşdırmanın sonunda onlarda qərar qəbul edəcəklər. Biz bu cür hallarda yalnız xahiş edə bilərik", - deyə Ərdoğan bəyan edib.

Son illərdə Rusiya ilə Türkiye arasında dostluq əlaqələri nəzəre alaraq, Ərdoğanın həmkarından etdiyi xahişin yek-

Azov dənizində baş verən məlum olaydan dərhal sonra Türk hərbçilərin buraxılması yönündə bacardığını edəcək. Putin görə ki, bu hərbçilərin saxlanılması istədiyi xeyri ala bilmir, onları tezliklə azad edəcək. Putin Poroşenko və Putin arasın-

hərbçilərin buraxılması yönündə bacardığını edəcək. Putini görə ki, bu hərbçilərin saxlanılması istədiyi xeyri ala bilmir, onları tezliklə azad edəcək. Putin kəşfiyyatçıdır. Ərdoğanın x-

edəcək. Ukraynaya görə ne Türkiye, ne de Rusiya bir-birli ilə münasibətlərini pozan deyil. Türkiye-Rusya arasında milyardlı projeler var və bu yüksək səviyyədə iqtisadi münasibətlər hər iki ülke üçün önemlidir. Dövlət münasibətləri, məraqları var. Ərdoğanla Putini qardaş dövlətlərin başçıları deyillər ki, bir birlərinin xahişlərini yerinə yetirməye mecbur olsalar. Qeyd etdiyim kimi, dövlət məraqları var. Maraqlar cavab verəcək, Putini Ərdoğanın xahişini yerinə yetirəcək, eks halda təbii ki, yerine yetirməyəcək. Ərdoğan da bunu anlayıla qəbul edəcək. Türkiye-Rusya əlaqələri də qaldığı yerdə davam edəcək".

□ Cavanşir Abbaslı,
"Yeni Müsavat"

Xocalı canisinin seçki ərefəsi həbsinin pərdəarxası

Politoloq: "Bu, Qərb-Rusiya savaşının kulminasiya nöqtəsinə çatdığını göstərir"

Dekabrin 7-də Ermənistanın sabiq prezidenti, Xocalı hərbi canilərindən olan Robert Köçəryan yenidən həbs edildi. 2008-ci ilin 1 mart hadisələrinə görə ittiham olunan keçmiş prezidentin həbsi ciddi müzakirələr doğurub. Xüsusilə, Ermənistanda dekabrin 9-da keçirilən parlament seçkilərinə iki gün qalmış Rusyanın sadıq adımı sayılan Köçəryani Apelasiya Məhkəməsinin dəmir barmaqlıqlar arxasına göndərəmisi suallar yaradıb.

Ermənistənən baş naziri Nikol Paşinyanın hökumətinin bu həbsi reallaşdırmasının Rusiyaya növbəti təhdid olduğunu vurğulanır. Kreml İrəvanda saq əllərindən sayılan Köçəryanın həbsinə səssiz qalmayacağı ehtimal edilir. Sabiq prezidentin həbsini 9 dekabr seçkiləri ilə əlaqələndirənlər deyər.

Beynəlxalq münasibətlər üzrə şərhçi Əliz Əlibəyli "Yeni Müsavat"da məsələye bu cür şərh verdi: "Bir həqiqət var ki, Köçəryan cinayətkardır. İstə Karabağda, Xocalıda törətdiklərinə görə, istərsə də, 10 il əvvəl hakimiyəti qəsb edərək, mitinq

ışırakçılarını divan tutmasına görə olsun. Fərqli etməz. Amma bir fərqli məsələ var ki, İrəvanda artıq cildini dəyişmiş komanda var. Və onlar illər əvvəl baş vermiş cinayət hadisələri ilə bağlı haqq-hesab tələb edirlər. Şübhə yoxdur ki, bu olayın predmeti cinayət hesab edilsə də, Köçəryanın həbsi, həm də məhz bu tarixdə saxlanılması əslinde siyasi arenada Qərb-Rusiya savaşının kulminasiya nöqtəsinə çatdığını göstərir. Üstəlik, iki gün əvvəl Rusyanın hədə-qorxusu qarşısında Kreml İrəvandakı gücünün başındaki adamını həbs etmək. Bu həssas anda Köçəryanın həbsi sırf siyasi məqsəd daşıyır. Bəli, Pasinyan seçimlərin

tədhibatçıdan Paşinyana ciddi təzyiqlərin olduğu, görüşdə onun şəxsinə qarşı qeyri-ciddi münasibət göstərildiyi faktı var. Bunların fonunda, bir çox açıq qalan sualların kökündə Rusiya Paşinyanı vassali kimi qəbul edəcəkmi tərəddüdü dayanır. O suallın cavabı artıq bəlliidir. Pasinyan sekiyə gedir - özü de Rusyanın hədə-qorxusuna qarşısında Kreml İrəvandakı gücünün başındaki adamını həbs etmək. Bu həssas anda Köçəryanın həbsi sırf siyasi məqsəd daşıyır. Bəli, Pasinyan seçimlərin

askar favoritidir. Amma o, martdan bəri bu seçkilərə hazırlaşır. Onun qarşısında Rusiya kimi ciddi problem var. Üstəlik, Pasinyan tek İrəvandakı "mina"ları ilə yox, Dağlıq Karabağdakı separatçılarla da üz-göz olub. Rusyanın İrəvandakı əsas adamı, Putinin şəxşən həməyəndəki Köçəryan Pasinyandan narazı qüvvələrinin əsas ilhamvericisi idi. Hətta plan belə idi ki, Pasinyandan narazı qüvvələr onuna bacarmasa, Qarabağdakı separatçılarla danışığa gedib, Nikolu "silkəlesinlər". Sadəcə, olanlar deyir ki, Moskva "sinifde qaldı". Seçki keçiriləcək, Pasinyan qalib gələcək. Köçəryanın həbsi ilə seçki artıq başa çatıb. Biz dəqiq biliyik ki, meydandan kresloya gələn yolun "asfaltlanması" ni Qərb maliyyəsi, erməni lobbi həyata keçirib. Onlar da İrəvandakı Rusiya nüfuzunu qəbul edə bilmirdilər. Sırf buna görə də keçmiş hakimiyət dəfn edildi. Hətta Rusiya Pasinyanı Qarabağla bağlı təhdid etdiyi dövrə - öten ay Bakı Saakyanın ABŞ, Fransa səfəri və daha sonra Moskvadakı görüşləri zamanı verilən mesajlar o demək idi ki, pul hər şeyi həll edir. Qarabağda da Pasinyan tərəfdarları qalib geləcək. Və əslində ən məraqlı da bundan sonra başlayacaq: Rusiya Ermənistanda böyük iqtisadi, siyasi və hərbi güclə malikdir. Dağlıq Karabağ separatçılarının əsas dəstəkçisidir. Ən néhayət, güclü orduya və arsenalı malik Azerbaycan amili var. İstənilən halda Pasinyanı Qərb dəstekləsə də, xoş günlər gözəlmərir".

□ Cavanşir Abbaslı,
"Yeni Müsavat"

"Atamızın bizi atasız qo-yub Aşağı Əbürrəhman-hıya qayıtmışından iki il keçdi. Ölümündən az öncə babamız Vəliyev Həsə-nin erməni vandalları tə-refindən güllelənmiş mə-zarı yanında dəfn olun-mağını vesiyət etmişdi. Ötən gün biz dörd qardaş əsgərlərimizin dəstəyi ilə atamızı, babamızı, gülle-lənmiş Əbdürrehamanlı mezarlığını ziyarət et-dik..."

Bu, ürək ağrından sözleri
Beynalxalq Avrasiya Mətbuat
Fondunun rəhbəri Umud Mir-
zeyev özünün feysbuk səhifə-
sində yazıb. Paylaşdığı fotolar-
dan görünür ki, qəbiristanlıqdə
tək-tük salamat mezarlar, baş
daşları qalıb. 21-ci əsrde hətta
məzar daşlarından qıcası alan
alçaq bir düşmənlə üz-üzəyik!
Umud müəllim onunla təskinlik
tapır ki, mərhum atasının vəsiy-
yetini icra edə bilib heç olma-
sa... Ötən illərdə nə qədər insa-
nimız üreyində Qarabağ həsrə-
ti gözlərini dünyaya əbədi yum-
du. İllədir insanlarımız ezişləri-
ni yurd yerlərinin qəbiristanlı-
ğında dəfn edə bilmirlər. Qara-
bağlılar var ki, Bakının qəbiris-
tanlığında doğmalarını torpağa
əmanət olaraq dəfn ediblər,
Qarabağ azad olunandan son-
ra aparıb ata-baba yurdunda
təkrar dəfn etmək intizarında-
dır!

Azerbaycanı illerdir hərbi yolla torpaqlarını azad etməkdən gəkindirmek üçün yüz oyundan çıxan paytaxtlar, bəy-nəlxalq təşkilatlar çətin ki, bizim nə çəkdiyimizi anlaşınlar...

Budur, Qarabağ Komitəsinin Dağılıq Qarabağdakı qondarma rejiminin "rəhbəri" Bako Saakyanın noyabr ayında ABŞ-a "səfəri" ilə bağlı göndərilən etiraz məktubuna ABŞ-ın Azərbaycandakı müvəqqəti işlər vəkili Uilyam R.Qil cavab verib. Diplomat bildirib ki, Birleşmiş Ştatlar Dağılıq Qarabağdakı de-faktō rejimi ve Dağılıq Qarabağı təmsil etdiyini iddia edən şəxslərin statusunu tanımır: "Birleşmiş Ştatlar tərəflərə Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin dinc yolla və uzunmüddətli həllinə nail olmaqdə kömək etmək üçün ATƏT-in Minsk Qrupu prosesini dəstəkləyir".

qarşı tərəf bundan imtina edib. İcmənin sədri Bayram Səfərov hesab edir ki, separatçıların liderinin xarici ölkələrə, o cümlədən həmsədr dövlətlərə sefəri nə şərait yarananlar erməni lobbisi, erməni diasporudur. Ancaq eyni zamanda onlarıñ ölkəyə girişine imkan yaradan paytaxtların da burada məsuliyyəti var: "Bu səfərləri dövlətlər təşkil etmir, bunu mən də yaxşı bilirəm. Erməni diasporu həyəsiz, abırsız olduğu üçün bu əməlliərdən əl çəkmir. Erməni separatçıları da ildə iki-üç dəfə "torba"sinı götürüb xaricdə dilənir. B.Səfərov artıq Qarabağın erməni icması ilə gö"

Ənənəvi cavabdır, illerdir
eşidirik: "tanırıq", "dəsteklə-
yırık", "narahatiq". İllərsə keçir,
az qala nəsil dəyişir - Qaraba-
ğın azad olunacağı günü gözlə-
yərək.

Ermənistanın işgali nəticəsində Azərbaycan dövlətinə və vətəndaşlarına dəymış maddi ziyanın məbləği 818 milyard 880 milyon ABŞ dolları həcmindədir! Bunu Hərbi Prokurorluğun Xüsusi İstintaq şöbəsinin rəisi Emil Tağıyev deyib. Azərbaycana qarşı talançılığa göz yuman, ona dəstək verən ölkələrsə BMT TS-nin 4 qətnaməsinin yerinə yetirilməsi tələbini qoymaqdansa, Ermənistana sanksiyalar tətbiq etməkdənə, üstəlik separatçılara da meydan təniyirlər.

Düzdür, erməni icması rəsmi səviyyədə qəbul olunmur. Ancaq eğer Bako Saakyanın səfərləri təşkil olunursa, o halda Dağlıq Qarabağın Azərbaycan icması ilə də eyni temaslar olmalıdır. Əgər vasitəcilər mü-

həmsədrlərə deyəcəkdir ki, bizdə ittiham olunmuş adamı siz qəbul edirsiniz". Eks-nazir Saakyanın "separatçılardan idarəti" kimi təqdimatına da etiraz edir. "Orada separatizm yoxdur. Saakyan Ermənistan-dan gelən birisidir. Tehlükəsizlik nazirinin köməkçisi olan, Ermənistanın tehlikəsizlik xid-mətinin təmsilçisi kimi Moskvada işləyib, FTX-də əla-qələndirici şəxs olub. Qondarma, işğalçı qurumun başçısı Bako Saakyan Ermənistan və-təndaşdır və şübhəsiz, xaricin səfərlərə də Ermənistan diplo-matik pasportu ilə gedib. Biz onun sefər etdiyi ölkələrdə heç bir şəkildə qəbul edilməməsi üçün hüquqi addımlar atmalı-yıq. Hüquqi addım isə ona ci-nayet açıb, beynəlxalq axtarış-

İç Qarabağda yaşayan mülki əhalinin iradəsini ifadə etməyə imkan vermir: "Azərbaycan erməniləri nə seçkilərə qatıla, nə Azərbaycan büdcəsindən maliyyə yardımı ala, nə də parlamentinə seçile bilirlər. Əslində Dalış Qarabağdakı erməni əsil-li azərbaycanlılar ordakı terror-çuların girovuna çevriliblər. Biz bunları əsas götürüb hüquqi tədbirlər görmeliyik, başqa yol yoxdur".

Zaman-zaman Qarabağ separatçılарının danışqlarda "terəf" kimi təqdim olunması cəhdləri olub və həmsədr ölkələrə son səfərlər də buna yönəlib. Ancaq Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev bu günlərdə bir daha bəyan etdi ki, danışqlar Ermenistan və Azərbaycan arasında aparılıb, aparılır və

Ərazi bütövlüyümüzü tanıyanların “ikili standart”ı və Bakının dəyişməz mövqeyi

naqışının həllinə substantiv və köklü əsasda töhfə vermək istəyində olsaydı, o halda hər iki icmanın dialoqu teşkil edilməliydi.

Dağlıq Qarabağın Azərbaycanlı icması dəfələrlə görüşə hazırlı olduğunu desə də, qarşı təref bundan intina edib. İcmanın sədri Bayram Səfərov hesab edir ki, separatçıların liderinin xarici ölkələrə, o cümlədən həmsədr dövlətlərə səfərinə şərait yaradanlar erməni lobbisi, erməni diasporudur. Ancaq eyni zamanda onların ölkəyə girişinə imkan yaradan paytaxtların da burada məsuliyyəti var: "Bu səfərləri dövlətlər teşkil etmir, bunu mən də yaxşı bilirəm. Erməni diasporu həyəsiz, abırsız olduğu üçün bu əməllərdən əl çəkmir. Erməni separatçıları da ildə iki-üç dəfə "torba"sını götürüb xaricdə dilənir. B.Səfərov artıq Qa-

Hemçinin Avropa İttifaqında bu qondarma qurumlara sanksiya tətbiq edir. Hemin separatçı bölgelərdə istehsal olunan məhsulların Amerika və Avro- pa bazarına daxil olması qada- ğan olduğu halda, Qarabağın məhsulları qanunsuz yollarla "Artsax" adı altında dünya ba- zarına çıxarılır. Qarabağ sepa- ratçılarının lideri Bako Saakyan isə son ayda hər üç həmsədr Ölkenin paytaxına sefər edib: Paris, Vaşinqton və Moskvaya. İşgal altındakı Azərbaycan əra- zilərinə səfər edən əcnəbilərin siyahısında Rusiya, ABŞ və Fransa vətəndaşlarının çoxluq təşkil etməsi da faktdır. Azər- baycan XİN-in "qara siyahi"śində ilk üçlüyü həmsədrler "bö- lülüsdür". İşgal zonasında ye- ralıtı, yerüstü sərvetlərimizin talanmasında da aparıcı rolu xarici ölkələrin şirkətləri oyna- yır.

İkili standartlar tekçə bunlardan ibarət deyil. Azərbaycan vətəndaşları Tiflisdəki Fransa səfirliyine viza üçün müraciət edərsə, səfirlilik Azərbaycanda daimi qeydiyyatda olduğunu əsas götürüb viza verməkdən imtina edəcək və tövsiyə edəcək ki, Fransa səfirliyinə müraciət edilsin. Amma bu münasibət separatçı ermənilərə şamil edilmir. Bako Saakyan Azərbaycan ərazisində qeydiyyatdadır. Ancaq Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyan

Fransa, yaxud ABŞ-a vizasını gedib İrvanda alır. Deməli, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü-nü “taniyan” həmsədrlər əslin-də ərazi bütövlüyümüzü pozur. Bu da iki standartların bariz nümunəsidir.

Separatçıların beynəlxalq aləmə çıxısını neçə əngelle-mək olar? Xarici İşlər Nazirliyi-nin metbuat katibi əvəzi Leyla Abdullayeva deyir ki, bu istiqā-mətdə işlər aparılır: “Hər bir halla əlaqədar rəsmi Bakının qəti etirazı ifadə olunur”. L. Ab-

ölrölkelerin "separatçı quru-
nu tanımıraq" cavabı kifayət de-
nil: "Bu istiqamətdə effektiv
edibirlər görülməlidir. İlk növ-
də separatçı qurumun nü-
hayəndələri həmin ölkələrin
ərazisindən buraxılmamalıdır. Vi-
a tələb olunan zaman sepa-
ratçılar Ermənistən pasportu
eqdim edirlər. Bu da o demək-
ki, separatçılar saxta məlu-
matlar verirlər". XİN rəsmisi de-
ki, separatçılardan səfərlərin-
ə rəsmi səviyyədə her hansı
əbuldan söhbət gedə bilməz:
Separatçılardan görüşləri əsa-
ən erməni diasporunun üzvlə-
olur. Bu il Fransa və ABŞ-a
əfər pulyıqlıma kampaniyasına
əsr olundu. Amma səfər əhə-
niyyetsiz olsa belə, təbii ki, bi-
im əsas narahatlığımız sepa-
ratçıların həmin ölkələrin ərazi-
sına buraxılmasıdır. Dəymış
ərər, təbii ehtiyatlarımızın is-
smar olunması, orada

İnfrastruktur dəyişdirilməsi, qanunsuz köçürülmənin həyata geçirilməsi kimi hallar davam edir. Biz bunu işgal olunmuş razılıqlarımızda aparılan qanunuz fealiyyət kimi dəyərləndirik. Bu qanunsuz fealiyyətin arşısının alınması, eləcə də u qanunsuz fealiyyətdə üçünü tərəfin hər hansı fiziki və hüquqi şəxslərinin iştirak etməsinin qarşısının alınması üçün təlimizdən davamlı tədbirlər öürüllür".

Saakyana cinayet işinin açılması və onun İnterpol axtarışında verilməsi separatçının xariç çıxışını məhdudlaşdırıldı. Sabiq xarici işlər naziri Tofiq Hüfüqarov hesab edir ki, Bakı Saakyanyın əməllərinə görə oxdan cinayət işi qaldırılmalı idi. “Onun ərazi bütövlüyümüze qarşı hərəkətləri, bəyanatları, qanunsuz silahlı birləşmənin yaradılması və sairle bağlı həddindən artıq ittihamlar erilə bilər. Amma bu da yoxdur. Əgər bu adam bizim tərəfindən ittiləndiyse, ondan əlavə etmək lazımdır.”

şa vermekdir. Qanunun gücünü tətbiq eləməliyik".

Ancaq digər yanaşmabundan ibarətdir ki, de-faktodağılıq Qarabağdakı erməni icmasının rəhbəri ona qarşı cinayət işinin açılması halında bu faktdan sui-istifadə edib erməni icmasının Azərbaycanın tərkibində yaşamasının "mümkünsüzlüyü" iddiasını beynəlxalq məqyasda tirajlamaq imkanı qazanır. Hesab olunur ki, bu halda Qarabağ ermənilərin "tərəf" olduqları barədə rəy yaratmaq fürsəti qazana bilərlər.

şahidi oluruq. Bu səfərlərin qarşısını almaq üçün onların barəsində mütləq cinayət işi qaldırılmalıdır, məhkəmə olmalıdır və separatçıların qarşısını kəsmək üçün hüquqi əsas yaradılmalıdır. Təkcə bəyanatla, "qara siyahı" yaradısalmaqla bu kimi hərəkətlərin qarşısını almaq olmaz. Məhkəmə qərarı çıxarıldıqdan sonra biz onların İnterpol vasitəsi ilə zərərsizləşdirilməsinə nail

Realliq budur ki, separatçı rejim Dağlıq Qarabağdakı dinc erməniləri da girov saxlayır. Bu yaxınlarda məlum oldu ki, həttat Qurabağa köçürürlən ermənilər belə bu ərazilərdən qaçırlar. Ermənistən-Azərbaycan Sülh Platformasına qoşulduğunu bəyan etmiş Xankəndi sakini Lusine Nersisyanın həbs edilməsi bir daha təsdiqləyir ki, separatçılar və işğalçı Ermənistən dövləti sülhün yaranmasında maraqlı deyil. F.Quliyev təsdiqləyir ki, "...". D.

aparılmalıdır. "İki ölkənin xarici işlər nazırlarının iki görüşü bu-nu bir daha sübut edir. Son vaxtlar baş vermiş digər hadis-sələr onu göstərir ki, danişıqlar formatı dəyişməz olaraq qalır və bu münaqışə tezlikle bey-nəlxalq hüququn norma və prinsipleri əsasında, ölkəmizin ərazi bütövlüyüç çərvivəsində öz hellini tapmalıdır. Azərbay-canın ərazi bütövlüyü heç vaxt danişıqların predmeti olmayıb, bu gün de deyil ve heç vaxt ol-mayacaq. Ona görə biz bun-dan sonra da öz prinsipial möv-qeyimizdə qalacaq". Ümid edirəm ki, Ermənistanın yeni rəhbərliyi öz siyasetində konstruktivlik nümayiş etdirə-cək və torpaqlarımız tezliklə iş-ğalçılardan azad olunacaq". Azərbaycanın Ali Baş Koman-danının, Azərbaycan dövlətinin mövqeyi dəyişməzdır. Bu, həm də Qarabağ ermənilərini "tərəf" kimi təqdim etmək istəyen Ni-kol Paşinyana tutarlı cavab ol-du.

Bu gün Şuşa həbsxanasında 3 azərbaycanlı girov saxlanılır. Hətta separatçılar onların azad olunmasını mümkünüs sayaraq iddiyalı danişirlar. Zaman işğalçının və separatçılарın zərərine işləyir. İkinci "aprel müharibəsi" işğalçı üçün fəlakətli olacaq, buna kimsənin şübhəsi olmasın. Gün gələcək Azərbaycan ordusu Qarabağdakı dinc erməniləri də zülmədən xilas edəcək. Danişqlar sonsuz qədər davam edə bilməz! Danişqlar fayda verməzsə, savaş qaçılmaz olacaq, başqa yol yoxdur! Əmanət mezarlarında uyuyan əzizlərimizin, minlərlə şəhidimizin ruhu bizi bağışlamaz...

BİZİ Bağışlamaz...
Azerbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütünləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fondu-nun keçirdiyi müsabiqəyə təqdim etmək üçün

Elşad PAŞASOY,
“Yeni Müsavat”

Birleşmiş Milletler Teşkilatı müharibe ve felaketlere göre dünyada 132 milyon insanın yardıma möhac olduğunu təxmin edir. Amma 2018-ci ildə bu yardımın edilə biləməsi üçün lazımlı olan pulun, sadəcə, 56 faizi təmin edilib.

BMT gələn il dünyada 130 milyondan çox insanın yardıma möhac olduğunu təxmin edir. BMT Təxirəsalınmaz Yardım koordinatoru Mark Loukokun Cənəvədə açıqladığı sənəddə dünyada her 70 insandan birinin müharibe, təbət felakəti və ya təbii felakətlər krizi ilə qarşı-qarşıya qaldığı qeyd edilib.

2018-ci ildə dünyada insanı yardıma ehtiyacı olan insanların sayıının təxminin 135 milyon olmasına görə BMT 2019-cu ildə bu rəqəmin 132 milyon olacağını təxmin edir. Loukok xüsusunə silahlı çatışmaların yaşandığı Cənubi Sudan, Yəmən, Suriya və Əfqanistan kimi bölgələrdə insanların acliq və yoxsulluqla qarşı-qarşıya olduğuna diqqət çəkib. O, bir çox bölgədə müharibe və çatışmaların illərlə davam etdiyini və bu səbəbdən də zərərçəkənlərin yaşadığı sıxıntıların müddətini uzatdığını dileyə getirib.

Loukok BMT və ona bağlı qurumlarının yardıma möhac 132 milyon nəfərdən ən zəif durumda olan təxminin 94 milyonun siğinma, qidalanma, tibbi yardım, əsas təhsil və şiddətə qarşı qoruma kimi əsas ehtiyacın qarşılıqlı bildiyini, əllərindeki büdcənin daha çoxuna imkan vermediyini ifadə edib. Loukok geridə qalan 38 milyon nəfərin isə hökumətlərin və digər yardım qurumlarının dəstəyi ilə ehtiyaclarını qarşılandığını söyləyib.

Yardım üçün 25 milyard dollar lazımdır

BMT 2019-cu ildə yardıma möhac olanların ehtiyaclarının qarşılana bimesi üçün təxminin 25 milyard dollara ehtiyac olduğunu təxmin edir. Tekce Suriyada humanitar yardım üçün 3 milyard dollara ehtiyac olduğu qeyd edilir.

BMT İnsanı İşlər Koordinasiya Ofisinin (OCHA) statistikasına görə, 2018-ci ildə 24 milyard 900 milyon dollar yardım çağrısı edən BMT noyabr ayının ortasına qədər bu vəsatit, sadəcə, 13 milyard 900 milyonunu təmin edə bildi. Bu pulun aralarında Yəmən, Suriya, Nigəriya, Cənubi Sudan və Əfqanistanın da olduğu 41 ölkədə yardıma möhac insanların üçün xərcləndiyi qeyd edildi. OCHA-nın rəqəmlərinə görə, dünyada yoxsul insanların sayı son illərdə azaldı. Belə ki, 2008-ci ildə yoxsul insanların sayının 1 milyard 200 milyon olduğu təxmin edildi. Amma 2015-ci ildə bu rəqəm təxminin 750 min olaraq qeyd edilib.

Ancaq OCHA, günümüzə zorakılıq və çatışmaların yol açıldığı krizlərin daha geniş yayıldığı və daha uzun müddət davam etdiyinə diqqət çəkib. Keçən ilin sonunda dünyada zorakılıq, müharibe və çatışmaların qacaşaların sayı 68,5 milyon olduğu təxmin edilir. Bu sayı heç vaxt bu qədər yüksək olmadığı və 2014-cü ildəki sayıdan da 10 milyon artıq olduğu vurgulanıb.

Hər hesabatda fərqli nəticə...

"Global Humanitar Yardım Hesabatı 2018" məlumatlarına görə, dünyada 2 milyard insan yoxsulluq, 753 milyon nəfər də həddən artıq yoxsulluq içinde həyatını davam etdirməyə çalışır.

19 Avqust - Dünya Humani-

olduğu ehtimal edilir.

Yəmən, Suriya, Efiopiya, İraq, Nigəriya, Kongo Demokratik Respublikası, Cənubi Sudan, Əfqanistan, Somali, Keniya, Haiti, Malawi, Kolumbiya, Sudan, Çad, Zimbabwe, Maliyyə, Ukrayna, Kamerun, Livan, Pakistan, Burundi, İordaniya, Orta Afrika Respublikası, Uqanda, Nigeri-

ya vəziyyət başda Afrika olmaq üzrə, bir çox ölkələrdə külli aksiyalara və böyük etirazlara səbəb olur. Mütəxəssislər bu üsyənlərin yayılması nəticəsində 30-dan çox ölkədə qeyri-sabitlik yaranacağını düşünürler.

Yer üzündəki qida mənbələri bütün dünya əhalisinin ehti-

gömrükləri, vergiləri və xərcləri azaltmalı və bu yolla onlara şərait yaratmalıdır. Beləliklə, sözügedən ölkələrdə tələbat artacaq və daha çox ərzaq istehsal olunacaq.

İnkişaf etmiş ölkələrin yoxsul ölkələrdəki kənd təsərrüfatına birbaşa yardımalarını artırması da başqa çıxış yoludur. An-

1200 milyardın ümumi sərvəti 4,5 trilyon ABŞ dollardır. Siyahının əvvəlində yer alan 62 nəfərin sahib olduğu sərvət isə dünəndəki 3,5 milyard insanın qazancına bərabərdir. Aclığın ikinci səbəbi isə israfdır. Hər il ümumi ərzaq istehsalının üçdə biri zibiliyyə atılır. Bu israfın 70%-i inkişaf etmiş ölkələrin payına

Dünya əhalisinin 12%-nin yardıma ehtiyacı var - çıxış yolu nədir?

800 milyon insan acliqdan, 1.5 milyard insan isə köklükdən əziyyət çəkir - qorxunc statistika

yaclarını tam ödəyəcək miqdardadır. Bəs bu qədər insan niye acliqdan əziyyət çəkir?

Sualı cavablandırılmamışdan evvel onu bildirək ki, acliq, əslində, resurs qıtlığından deyil, bölgü problemindən qaynaqlanır. İldə təxminən 40 milyard dollar acliq çəkən insanların əsas ehtiyaclarını ödəmək üçün kifayət eder. Bu isə dünyadan ən zəngin 225 insanların ümumi maddi imkanının yalnız 4%-e bərabərdir. Yeni dünyadaki zəngin insanlar vicdanlı, məhəmməti, şəfqətli, ədalətli rəftar etsələr, dünyada acliq adlı bir problem qalmaz.

Bəs acliq problemini doğuran texniki səbəblər hansıdır? Bu səbəblər necə aradan qaldırıla bilər?

Cavabı vermək üçün Zimbabvenin yaxın tarixinə nəzər salmaq kifayətdir. Bir zamanlar ərzaq ixrac edən ölkələrinə yerdən tutan Zimbabve indi isə ərzaq yardımına möhac olan ölkədir. Zimbabwe yanlış idarəciliyinə nələr baş verdiyini göstəren ölkədir. Diktator rejimi ilə idarə olunan, ölkə sərvətlərini düzgün istifadə edilməyən, hətta təbii sərvətlərindən sui-istifadə edilən bir çox ölkədə acliq problemi yaşanır. Hindistan və Çin doğru siyaset nəticəsində acliq probleminin öhdəsindən gələn iki mühüm dövlətdir. Çin və Hindistanda acliq çəkən insanların sayı son illərdə əhəmiyyətli dərəcədə azalıb.

Acliqla mübarizədə uzunmüddətli həll üçün atılıcaq ən əhəmiyyətli addım, düşündürüyü kimi, ərzaq yardımını deyil. Çıxış yolu acliq çəkən regionlarda biznes imkanlarının artırılması və beləliklə, insanların aliciliq qabiliyyətinin gücləndirilməsi. Acliq probleminin yaşandığı ölkələrin hökumətlərinə böyük məsuliyyət düsür. Bu bölgələrdə Çin və Hindistandakı kimi özəl sektor gücləndirilməli, dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsi məhdudlaşdırılmalıdır, xüsusilə də, korrupsiyaya qarşı güclü mübarizə aparılmalıdır.

Acliqla mübarizədə inkişaf etmiş ölkələrin də rolü, şübhəsiz ki, böyük ola bilər. Onlar da ölkələrdəki məhsulların bazarlarına çıxarılmasına imkan verməlidirlər. Acliq çəkən yoxsul ölkələrlə ticarət edərkən

caq bu cür yardımalar artmaq əvəzinə getdiyikə azalır. 25 il əvvəl inkişaf etməkdə olan ölkələrə edilən aqrar yardım 17% ikən, bu isətib bu gün yüzde 3,7%-ə qədər azalmışdır.

800 milyon insan acdır, 1.5 milyard insan isə işşmanlıqdan əziyyət çəkir

İl ərzində istehsal olunan qida 4,5 milyard tondur, bu isə o deməkdir ki, bu qida ilə hər il 10 milyard insan qidalana bilər. Son otuz ildə adambəşinə istehsal olunan ərzaq miqdarı isə 20% artıb. Bəs nəyə görə dünya əhalisinin 12%-i acliq hədindindən də aşağı yaşayır?

BMT-nin Dünya Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının məlumatına əsasən dünyada 800 milyon insan aclığında 1.5 milyard insan ifrat işşmanlıqdan əziyyət çəkir. Aclığın və yoxsulluğun ilk səbəbi sərvətlərin ədalətli bölgündürüləməsidir. OXFAM təşkilatının 2014-cü ildə nəşr olunan hesabatında dünyadan bütün sərvəti 250 trilyon dollar olaraq verilib. Bu mebleğin yarısına, yeni 125 trilyonuna dünya əhalisinin yalnız 1%-i sahibdir. Yerde qalan 125 trilyon isə əhalinin 99%-i arasında bölüşdürüllər. FORBES jurnalının siyahısındaki

düşür. ABŞ-da hər il istehsal edilən qidalardan 40%-i, Avropana isə 100 milyon ton yemek isətib edilmir, Afrikada bu rəqəm 9 kq-dir. ABŞ təkbaşına hər gün 141 trilyon kalori dəyərindəki ərzağı zibiliyyə atır. Bu qidanın illik dəyəri 155 milyard dollara bərabərdir, yeni Afrika qitəsinin illik idxlərinin 4 misli qədər yemek təkce Amerika xalqı tərəfindən israf edilir.

Acliqla yanaşı evsizlik də gələcək əvəzinə ən böyük problemlərindən biridir.

Gündəmədə evsizlikdən əziyyət çəkən insanların bağlı xəbərlərə çox yer verilir. Hal-hali dünyada 100 milyondan çox insan evsiz, 1,6 milyard insan isə ağır şərtlərlə sığınacaqlarda yaşayır. Dünyanın ən çox evsizlər olan ölkənin siyahısında həm inkişaf etmiş, həm də inkişaf etməkdə olan ölkələr var.

ABŞ (Los-Angeles, Nyu-York), Rusiya, Hindistan, Macarıstan, Meksika 10 minlərlə insan evsizlik problemi yaşıyır. Nyu-Yorkda 60 min insan evsizdir və bunların 22 min uşaqlardır. Digər tərəfdə isə 18 milyon boş ev banklarda istifadə edilmədən saxlanır.

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
"Yeni Müsavat"

ÜSAVAT

Son səhifə

N 264 (7153) 10 dekabr 2018

İlanı emizdirməyə məcbur edilən qadın boşandı

Kəniyə sakını deyib ki, keçmiş əri onu ilanları emizdirmiş. "Pulse" nəşrinin yazdigına görə, qadın öz həkayesini Radio Jamboda səsləndirdi. Qadın ailə quvana qədər ərinin qohumlarının saxladığı ilanlar barədə heç nə bilmirmiş: "Məni onların evine aparanda dedilər ki, oturub qonaqları gözləməli və onlar gələndə qəcmamalıyım. Men sakit oturur və yerimdən tərəpmirdim. Çünkü qonaq olaraq kimlərin gələcəyini bilmirdim. Bir də gördüm ki, içəri üç ilan girdi".

Qadının iddiyasına görə, içəri girən ilanlardan biri onun döşündən süd içmək istəyib. "Bütün bunlar baş verəndə mən öz uşağıma süd verirdim. Mən bütün hallarda evdən çıxmaga nail oldum".

İlanlardan qurtulmaq bütün hallarda o qədər də asan olmayıb. Ərinin qohumları onu məcbur edirdilər ki, ilanları xüsusi qida ilə yemləsin. İş boşanma ilə yekunlaşış. Qadının sözlərinə görə, boşanma ilanlara görə yox, kişinin məsuliyyətsizliyinə görə baş verib. Sonuncu uşağının qayğısına qalmaq isteməyib.

2016-ci ildə xəbər verildi ki, Cənub-Şərqi Asiya ölkələrində birində bir nəfər üç metrlik kobra ilə ailə qurub. Genç kişi bildirmişdi ki, onlar bir yerde televizora baxır, pikniklər təşkil edir, fitnesslə məşğul olur və yaşırlar. Dediynə görə, ilan ona keçmiş sevgilisini xatırladırmış.

Uşaqın üstüna qışqıranda bunalı olur

Türkiyeli psixoloq Adem Güneş bildirib ki, çox sərt və yüksək səslə bağırmaq uşağın ürəyində çox dərin yaralar açır. Odur ki, bu cür bağırmanın döyməkdən heç bir fərqi yoxdur. Döyüldükde də uşaq döyüldüyü üçün deyil, ürəyi ana-ata tərəfindən qoparıldığı və içine qorxu düşdüyü üçün ağlayır. Valideynlər eksər hallarda uşaqlarınıñ diqqətini cəlb etməyin başqa yolunu tapa bilmədiyi üçün qışqırır. Bu yolla biz onlara diqqət cəlb eləməyin yalnız qışqırıqla mümkün olduğuñ öyrədir və beləliklə gələcəkdə insanlarla münasibətdə hansı üsula el-

ata biləcəkləri barədə yanlış istiqamət vermiş oluruq. Çünkü övladı ilə bağırbağıra damışan valideyn ona öz emosiyalarının öhdəsindən necə gəlməyi öyrədir. Kiçik yaşlardan qışqırı eşidən uşaqların qəlibi valideynlərinə qarşı sərtləşir və gələcəkdə onların pis mühitə düşmələri üçün şərait yaranır. Bu cür uşaqlarda valideynlərinin səsinə qarşı bir növ "karlıq" meydana gəlir. lar yazmışlar.

"O, mənim həyat yoldaşımıdır. Biz hər yerdə onunla birgə olacaq, heç nəyə baxmayaraq" - sürücü deyib. Taksi sürücüsü qeyd edib ki, artıq 3 ildir həyat yoldaşılı ilə birgə bütün sifarişlər gedir. Şenyanın həmkarı Qo Çzya qeyd edib ki, dostu arvadının diaqnozundan xəber tutan kimi işdən çıxmış istəyib. Amma sonra görüb ki, həyat yoldaşına onunla birgə getmək necə xoşdur və hər aldığı sifarişə onunla birgə getməyə qərar verib. Qonun dediyinə görə, qadının yaddaşla bağlı problemi var. O, hətta öz qızlarını və nəvelərini də tanırı.

Şen özü jurnalistlərə söhbətdən imtina edib. Deyib ki, ümumiyyətlə, populyarlaşması ilk gündən istəməyib. "Bir çox insanlar biziylə əlaqə yaradaraq bu cütlüyə yardım etmək istədiyini deyiblər. Amma kişi bundan imtina edib. O, deyib ki, arvadı ilə daim bir yerdə olmaq, sıradan həyat keçirmək istəyir, kameralar karşısında populyar həyat keçirmək yox" - bunu da dostu Qo deyib.

Xəsta arvadından ayrı qalmamaq üçün bu yolu seçdi

Pekinli taksi sürücüsü Alzheymer xəstəliyindən əziyyət çəkən yoldasını da getdiyi hər yerdə aparmanın vərdiçinə görə internetdə məşhurlaşıb. Bu barədə South China Morning Post nəşri xəbər verib.

66 yaşlı sürücü Şenya duğu üçün problemləri yaranıb. Sərnişinler maşının qəşəbəkədə ilk dəfə biznes-məşğul Tsay Xunyan danışır. O, yazib ki, Çindəki ən populyar taksi şirkəti olan Didi-dən qazandığı gəlir aşağı ol-

**Təsisçi: Rauf ARIFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYXAN**

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmış. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə biler.

QOÇ - Təxminən saat 15:00 qədər ümumi ovqatınızda gərginlik müşahidə oluna bilər. Bu səbəbdən də həmin ərefədə riskli işlərin həllini təxire salın. Sonrakı müddət qismən sakit keçəcək.

BUĞA - Qarşınızda bu ayın ən uğurlu günlərdən biri durur. Bu səbəbdən də verilmiş imkanlardan istifadə edin. Günün ilk yarısında qazanmaq ehtimalınız da var. Düşməncilikdən el çəkin.

ƏKİZLƏR - Əsas gücünüzü sevgi amilinə yönəldin. Çünkü bu gün yegane rahatlığı məhabətə tapacaqsınız. Ünsiyyətdə olduğunu digər insanların işə ciddi mübahisələriniz gözlənilir.

XƏRÇƏNG - Əger fəaliyyətə bağlı ciddi bir işiniz yoxdur, günün əsas hissəsini gəzinti və qonaqlıqlarda keçirin. Sevən aşiqlərə mütləq görüşə çıxmaga çalışmalıdır. Bəxtinizə inanın.

ŞİR - Bəri başdan yeni və sevindirici xəberlərə hazır olun. Yaxın ünsiyyətdə olduğunuz şəxslərlə münasibətləri mülayimləşdirin. Dara düşən simsarlarınıza, dostlarınıza yardım əlinizi uzadın.

QIZ - Ulduzların düzümü şəxsi büdcənizi artırmaq üçün geniş imkanlarınızın olduğunu bəyan edir. Ələlxüsəs də çoxdan bəri ala bilmediyiniz məbləği əldə etmək üçün fəallışın.

TƏRƏZİ - Səhhətinizi kontrolda saxlasınız, ixtiyarınızda olan bu təqvimdən razı qala-caqsınız. Fəaliyyət zəminində işə bir neçə yeniliyin şahidi olacaqsınız. Yeni təkliflərlə razılaşın.

ƏQRƏB - Tanrıının qüdrətini duymaq üçün gözəl vaxtdır. Təvbə etmək, nəzir və ya cədəqə vermək, yaxud da sadəcə, ziyarətə getmək əsəblərinizi xeyli sakitleşdirə bilər. Bundan yararlanın.

OXATAN - Son zamanlar az qala hamı fizirlərinə qarşı çıxır. Lakin narahatçılığa heç bir əsas yoxdur. Çünkü nahardan sonra hərəkətlərinizdə əsasən haqlı olduğunu çoxları hiss edəcək.

ÖGLAQ - Gün ərzində Ay bürcünüzə olşa da, rastlaşdırığınız hadisələr ovqatınızın mənfi müstəviyə yönəlməsinə imkan verəcək. Ayın sonuna qədərki planlarınızı mehz bu gün tutmalısınız.

SUTÖKƏN - Qarşınızda duran bu təqvim sizin üçün çox uğurlu keçməlidir. İster eməkdaşlıq zəminində və işgüzar sövdəleşmələrda, isterse də qarşılıqlı münasibətlərdə hər şey ürəyinizce olacaq.

BALIQLAR - Çoxdan görüşmədiyiniz adamlarla rastlaşa bilərsiniz. Amma çalışın ki, onlara giley-güzərdən yox, sevindirici məqamlardan danışasınız. İndi problemi danışmaqla həll etmirlər.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Kişilər daha çox qeybət edir

Ingiltərədəki bir araşdırmaçılarla kişilərin qadınlardan daha sürətli və daha çox qeybət etdiykləri təsbit edilib. 1033 yetkin şəxslə edilən araşdırmaçılarla kişilərin bir sırrı maksimum 3 saat heç ki-məsəsə söylemədiyi məlum olub.

Qadınların isə 3 saat 40 dəqiqə dözə bildiyi qeyd edilib. Kişiilərin bu qədər sürətli və çox dedi-qodu etməsinin səbəbi isə sosial şəbəkələrdir. Buna baxmayaraq, kişiilərin 92 faizi özünü sərr saxlama mövzusunda "etibarlı" sayır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Ünvan: Bakı Şəhəri,

R.Rüstəmov küçəsi

2528-cı mahalla ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:

Zahid SƏFƏROĞLU

Lisenziya N: B 114

SAYI: 5.100